

Wyniki monitoringu rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa*

Spis treści:

1. Sprawozdanie z monitoringu rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> cała Polska wprowadzenie	2
I. INFORMACJE OGÓLNE	2
2. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego <i>Agrimonia pilosa</i> w regionie alpejskim	8
II. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA	8
II. B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA:	18
III. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000	36
3. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego <i>Agrimonia pilosa</i> w regionie kontynentalnym	37
II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA	37
II. B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA:	50
III. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000	69
4. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego <i>Agrimonia pilosa</i> cała Polska podsumowanie	70
IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH I NAWAZAJĄCYCH	70
V. UWAGI DO METODYKI EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ	72
VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH	72
VII. INNE UWAGI	72
VIII. WYKONAWCY MONITORINGU	73
IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU RZEPIKA SZCZECINIASTEGO <i>AGRIMONIA PILOSA</i>	75

1. Sprawozdanie z monitoringu rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* cała Polska w prowadzenie

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. KOD i nazwa gatunku

1386 *Agrimonia pilosa* – rzepik szczeciniasty

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek

alpejski i kontynentalny

3. Koordynatorzy główni: obecny i w poprzednich badaniach

2009-2011 brak

2013-2014 brak

2015-2018 Grzegorz Leśniański

4. Koordynatorzy krajowi: obecny i w poprzednich badaniach

2009-2011 Dan Wołkowyci, Magdalena Zarzyka-Ryszka

2013-2014 Dan Wołkowyci,

2015-2018 Tadeusz Szmałec

5. Ewentualni współpracownicy obecni i w poprzednim badaniu

2009-2011 brak

2013-2014 brak

2015-2018 brak

6. Eksperti lokalni obecni i w poprzednich badaniach

2009-2011 Dan Wołkowyci, Filip Jarzombkowski, Magdalena Zarzyka-Ryszka, Marek Wołkowyci, Paweł Pawlikowski, Paweł Pawlikowski

2013-2014 Dan Wołkowyci, Filip Jarzombkowski, Joanna Perzanowska, Marek Wołkowyci, Paweł Pawlikowski, Ewa Gutowska, Katarzyna Kotowska

2015-2018 Anna Koczur, Grzegorz Leśniański, Marcin Bielecki

Rysunek 1: Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań – zestawienie

Monitorowane stanowisko rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych			Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio 2009-2011	Poprzednio 2013-2014	Teraz 2015-2018		
Bachanowo	-	wrzesień 2013	lipiec 2017	kontynentalny	-
Berżniki	sierpień 2009, wrzesień 2009	lipiec 2014, wrzesień 2014	-	kontynentalny	-
Borki	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Chmiel	lipiec 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Czerwonka	sierpień 2010	lipiec 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Dowspuda	sierpień 2009	wrzesień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Gaciszki	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Gawlik	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Gościńiec	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Hwoźna	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Kamienista Droga	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Kosy Most	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Kruszyn	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Krzywe	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Łempis	sierpień 2009	lipiec 2014, sierpień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Łopienka	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Machnacz	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Mierkinie	-	wrzesień 2013	lipiec 2017	kontynentalny	-
między Czarnem a Nieznajową	wrzesień 2009, październik 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Monitorowane stanowisko rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych			Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio 2009-2011	Poprzednio 2013-2014	Teraz 2015-2018		
Nieznajowa	październik 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Nożegary	sierpień 2009, wrzesień 2009	wrzesień 2014	-	kontynentalny	-
Olszanka	-	-	lipiec 2017	kontynentalny	-
Orłówka	sierpień 2009	wrzesień 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Orłówka 2	-	-	lipiec 2017	kontynentalny	-
Ożynnik	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Podbagny	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Pogorzałe	-	-	lipiec 2017	kontynentalny	-
Polana	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Posada	sierpień 2010	lipiec 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Romanówka	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Romejki	-	wrzesień 2013	lipiec 2017	kontynentalny	-
Sadowo	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Sarnianka	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Sidorówka	-	wrzesień 2013	lipiec 2018	kontynentalny	-
Sierchanowo	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2017	kontynentalny	-
Stężnica	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Szklary	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Szurpiły	sierpień 2010	sierpień 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Wilkasy	sierpień 2010	lipiec 2014	lipiec 2018	kontynentalny	-
Wiśłok Wielki	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Wola Niżna	sierpień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-

Monitorowane stanowisko rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych			Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio 2009-2011	Poprzednio 2013-2014	Teraz 2015-2018		
Wołosate	wrzesień 2009	lipiec 2014	lipiec 2018	alpejski	-
Żyliny	sierpień 2009	wrzesień 2014	-	kontynentalny	-

Według przewodnika metodycznego najlepszy okres dla prowadzenia badań trwa od początku lipca do końca sierpnia, kiedy rzepik szczeciniasty kwitnie i owocuje, a stan innych gatunków jest odpowiedni, aby wykonać zdjęcie fitosocjologiczne i ocenić ich ewentualny wpływ na rzepika. W latach 2017-2018 badania były prowadzone w lipcu, tym samym monitoring przeprowadzony został zgodnie z zaleceniami przewodnika metodycznego. Różnice między miesiącami w których wykonywano badania terenowe obecnie i poprzednio są związane wyłącznie z przebiegiem okresu wegetacyjnego i nie mają wpływu na wyniki.

8. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy (cykle), ile nowych, ile usuniętych oraz niemonitorowanych w danym etapie

Tab. 1. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych stanowisk rodzaju rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> w latach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Pozostała liczba stanowisk do monitorowania w bieżącym cyklu	Uwagi
		W regionie ALP	W regionie CON	RAZEM				
2009-2011	2009, 2010	11	25	36	-	-	-	-
2013-2014	2013, 2014	11	29	40	-	4	-	-
2015-2018	2017, 2018	11	29	40	3	3	-	-

Tab. 1A. Liczba obszarów przypadająca na poszczególne etapy badań dla rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych obszarów Natura 2000 ze stanowiskami rodzaju rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> w latach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Pozostała liczba obszarów do monitorowania w bieżącym cyklu	Uwagi
		W regionie ALP	W regionie CON	RAZEM				
2009-2011	2009, 2010	3	8	11	-	-	-	-
2013-2014	2013, 2014	3	8	11	-	-	-	-
2015-2018	2017,2018	3	8	11	-	-	-	-

9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała

Dnia 17.07.2015 wprowadzano modyfikację do prac monitoringowych (prowadzonych na zlecenie GIOŚ). Usunięto wskaźniki: obecność siewek, miejsca do kiełkowania. Usunięto wskaźnik kardynalny: stan zdrowotny.

10. Informacja o ewentualnym wykorzystaniu wyników z innych projektów

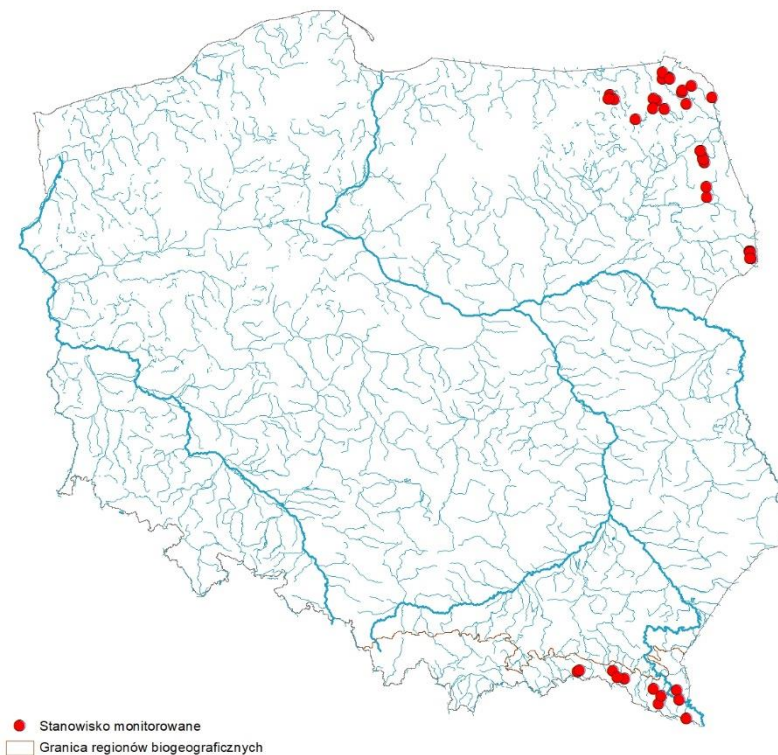
Nie korzystano z wyników z innych projektów.

11. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia stanowisk

Gatunek występuje w Polsce w regionie kontynentalnym i alpejskim. W cyklu 2013-2014 monitoring objął 40 stanowisk położonych w obu regionach. W roku 2017 (cykl 2015-2018) przeprowadzono badania na 20 stanowiskach położonych w regionie kontynentalnym. W roku 2018 (cykl 2015-2018) przeprowadzono monitoring na kolejnych 20 stanowiskach położonych w regionie kontynentalnym i alpejskim. Dobór stanowisk jest w pełni reprezentatywny i pozwala ocenić stan zachowania gatunku zarówno w regionie kontynentalnym jak i alpejskim.

12. Informacja o liczbie działek prywatnych

Część stanowisk znajduje się na gruntach prywatnych. Są to stanowiska: Bachanowo, Krzywe, Polana, Sidorówka, Szklary, Wisłok Wielki.

Rysunek 2: Mapa rozmieszczenia stanowisk monitoringowych gatunku

2. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* w regionie alpejskim

II. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab.2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Nazwa parametru / Stan ochrony	Nazwa wskaźnika / Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na STANOWISKACH												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018
Populacja	Liczba kęp	6	5	7	4	5	2	1	1	2	-	-	-	11	11	11
	Stabilność populacji	-	9	8	-	1	1	-	-	2	-	1	-	-	11	11
	Liczba pędów generatywnych	6	10	10	4	1	-	1	-	1	-	-	-	11	11	11
	Stabilność liczby pędów generatywnych	-	7	7	-	-	1	-	3	3	-	1	-	-	11	11
	Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój)	8	10	10	2	1	-	1	-	-	-	-	1	11	11	11
	Populacja	5	7	7	5	4	2	1	-	2	-	-	-	11	11	11
Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	11	10	9	-	1	1	-	-	1	-	-	-	11	11	11
	Powierzchnia zajętego siedliska	9	10	8	1	-	1	1	1	2	-	-	-	11	11	11
	Stabilność powierzchni zajętego siedliska	-	9	8	-	-	1	-	1	1	-	1	1	-	11	11

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Nazwa parametru / Stan ochrony	Nazwa wskaźnika / Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na STANOWISKACH												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018
	Zwarcie drzew i krzewów	11	8	7	-	1	2	-	2	2	-	-	-	11	11	11
	Ocienienie	11	8	4	-	2	5	-	1	2	-	-	-	11	11	11
	Gatunki ekspansywne	11	6	9	-	4	2	-	1	-	-	-	-	11	11	11
	Gatunki obce, inwazyjne	9	10	10	2	-	1	-	1	-	-	-	-	11	11	11
	Wysokość runi/runa	9	7	7	2	3	2	-	1	2	-	-	-	11	11	11
	Martwa materia organiczna (wojłok)	10	8	8	1	3	3	-	-	-	-	-	-	11	11	11
	Siedlisko	11	6	5	-	3	4	-	2	2	-	-	-	11	11	11
	Perspektywy ochrony	10	9	7	1	-	4	-	1	-	-	1	-	11	11	11
	Ocena ogólna	6	5	4	4	3	4	1	3	3	-	-	-	11	11	11

¹⁾ podkreślenie oznacza wskaźnik kardynalny

Tab. 2A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony wskaźników i parametrów łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Nazwa wskaźnika i parametru/Stan ochrony		ZMIANY OCEN gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>							Suma s t a n o w i s k , na których powtarzano badania
		Liczba s t a n o w i s k z daną zmianą oceny, w tym rzeczywistą							
		poprawa			pogorszenie			brak zmian	
		o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem pogorszenie		
Populacja	<u>Liczba kęp</u>	2	-	2	1	-	1	8	11
	Stabilność populacji	1	-	1	1	2	3	6	11 ¹⁾
	Liczba pędów generatywnych	1	-	1	-	1	1	9	11
	Stabilność liczby pędów generatywnych	-	2	2	-	2	2	6	11 ¹⁾
	Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój)	1	-	1	-	-	-	9	11 ¹⁾
	Populacja	1	-	1	3	-	3	7	11
Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	1	-	1	1	1	2	8	11
	Powierzchnia zajętego siedliska	-	-	-	1	1	2	9	11
	Stabilność powierzchni zajętego siedliska	-	1	1	1	1	2	6	11 ¹⁾
	<u>Zwarcie drzew i krzewów</u>	1	1	2	-	2	2	7	11
	Ocienienie	-	1	1	5	1	6	4	11
	<u>Gatunki ekspansywne</u>	4	-	4	-	-	-	7	11
	Gatunki obce, inwazyjne	1	-	1	-	-	-	10	11
	Wysokość runi/runa	2	-	2	3	-	3	6	11
	Martwa materia organiczna (wojłok)	1	-	1	1	-	1	9	11
	Siedlisko	1	1	2	-	2	2	7	11
	Perspektywy ochrony	1	-	1	3	-	3	6	11 ¹⁾
	Ocena ogólna	2	-	2	1	1	2	7	11

¹⁾ W poprzednim cyklu na niektórych stanowiskach niektórym wskaźnikom i parametrom dano ocenę XX. W takich przypadkach nie ma możliwości porównania kierunku i stopnia zmian, stąd łączna suma zmian ocen jest mniejsza niż suma stanowisk.

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym alpejskim na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

- **Liczba kęp:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 6 stanowiskach: Nieznajowa, Polana, Wisłok Wielki; Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: Chmiel, Stężnica, Szklary, Wołosate. Ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku: Krzywe. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową), gdzie liczba kęp wahała się od 24 do około 100 osobników. Ocenę U1 wystawiono również na 5 stanowiskach (Chmiel, Szklary, Wola Niżna, Wołosate, Łopienka), a ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Krzywe), gdzie stwierdzono tylko 4 kępy. W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Liczba kęp wahała się tam od 24 do około 85. Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach - Chmiel (12 kęp), Wola Niżna (8 kęp). Stanowiska Krzywe (5 kęp) oraz Wołosate (brak osobników) oceniono na U2. Ocena FV utrzymała się na wszystkich 5 stanowiskach gdzie wystawiono ją w ubiegłym cyklu. Ponadto nastąpiła poprawa wskaźnika z U1 na FV na stanowiskach Szklary i Łopienka. Ocena U1 utrzymała się na stanowisku Chmiel i Wola Niżna. Ocena U2 została utrzymana na stanowisku Krzywe. Ponadto nastąpiło pogorszenie oceny z U1 na U2 na stanowisku Wołosate, gdzie w bieżącym cyklu nie stwierdzono występowania gatunku

- **Stabilność populacji:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Chmiel. Ocenę XX wystawiono na stanowisku Nieznajowa. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach (Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), ocenę U1 wystawiono ponownie na stanowisku (Chmiel), a ocenę XX również na stanowisku Nieznajowa. W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Łopienka), ocenę U1 wystawiono na stanowisku między Czarnem a Nieznajową, a ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Wola Niżna, Wołosate). Na 6 stanowiskach utrzymała się ocena FV, gdzie uznano, że populacja jest stabilna lub liczniejsza w porównaniu z poprzednim cyklem. Na jednym stanowisku nastąpiła poprawa z U1 na FV (Chmiel), na jednym stanowisku pogorszenie z U1 na FV (między Czarnem a Nieznajową), a na dwóch pogorszenie z FV na U2 (Wołosate, Wola Niżna) gdzie stwierdzono wyraźny spadek liczebności populacji.

- **Liczba pędów generatywnych:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 6 stanowiskach: Nieznajowa, Polana, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: Chmiel, Stężnica, Szklary, Wołosate. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Krzywe. W poprzednim

cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Liczba pędów wahała się tam wtedy od 21 do około 800. Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Krzywe (20 pędów). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Liczba pędów była podobna jak w ubiegłym cyklu i wahała się od 24 do około 800. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Wołosate (brak osobników). Ocena FV utrzymała się na 9 stanowiskach, na jednym stanowisku nastąpiła poprawa oceny z U1 na FV (Krzywe), na jednym pogorszenie z FV na U2 (Wołosate)

- **Stabilność liczby pędów generatywnych:** **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową), a ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach: Polana, Wołosate, Łopienka. Ocenę XX wystawiono na stanowisku Nieznajowa. **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Łopienka). Liczba pędów generatywnych była tam stabilna lub większa niż poprzednio. Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Nieznajowa (brak możliwości porównania zmian, wcześniej oceniono na XX). Ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach (Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową). Na jednym stanowisku była ona taka jak w poprzednim cyklu (Wołosate). Na dwóch stanowiskach (między Czarnem a Nieznajową, Wola Niżna) nastąpiło znaczne pogorszenie ocen (spadek z FV na U2).

- **Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój):** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach - Wołosate, między Czarnem a Nieznajową. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Nieznajowa. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), a ocenę U1 na stanowisku Szklary. **W bieżącym cyklu 2015-2018** utrzymano tę ocenę na wszystkich 9 stanowiskach. Stan zdrowotny określono tam jako dobry, nie obserwowano oznak chorób ani uszkodzeń. Na jednym stanowisku nastąpiła poprawa stanu zdrowotnego (Szklary). W poprzednim cyklu miało tam miejsce zgryzanie pędów przez zwierzynę, obecnie nie obserwowano uszkodzeń pędów. Na jednym stanowisku (Wołosate) nie oceniono stanu zdrowotnego ponieważ nie odnaleziono osobników.

2.Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

- **Powierzchnia potencjalnego siedliska:** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), a ocenę U1 na 1 stanowisku (Chmiel). **W bieżącym cyklu 2015-2018** utrzymano tę ocenę na 9 stanowiskach, gdzie powierzchnia potencjalnego siedliska była wielokrotnie większa od zajętej. Poprawa nastąpiła na jednym stanowisku (Chmiel), gdzie obecnie powierzchnia dostępnego siedliska jest wielokrotnie większa od zajętej. Również na jednym stanowisku (Wołosate)

nastąpiło pogorszenie oceny wskaźnika z FV na U2.

- **Powierzchnia zajętego siedliska:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Szklary. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Krzywe. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ocenę U2 wystawiono na stanowisku (Krzywe). W bieżącym cyklu 2015-2018 utrzymano tę ocenę na 8 stanowiskach. Powierzchnia zajętego siedliska wahała się tam od 30 m kw. do około 0,5 ha. Na dwóch stanowiskach nastąpiło pogorszenie oceny. Na stanowisku Wola Niżna powierzchnia zajmowana przez gatunek zmalała z 2-3 arów do 15 m kw. (spadek z FV na U1), na stanowisku Wołosate zaś z 0,5 a do 0 (brak gatunku, spadek oceny z FV na U2). Na stanowisku Krzywe ciągle utrzymuje się zła ocena wskaźnika (było U2, jest U2).

- **Stabilność powierzchni zajętego siedliska:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Łopienka. Ocenę XX wystawiono na stanowisku Nieznajowa. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową), ocenę U2 wystawiono na stanowisku (Łopienka), a ocenę XX wystawiono również na stanowisku (Nieznajowa). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), ocenę U1 wystawiono na 1 stanowisku (Wola Niżna), podobnie jak ocenę U2 (Chmiel). Ocenę XX wystawiono na 1 stanowisku (Wołosate). Na 6 stanowiskach utrzymała się właściwa ocena wskaźnika (powierzchnia zajętego siedliska była tam taka sama lub większa jak w poprzednim monitoringu). Na jednym stanowisku (Łopienka) nastąpiła wyraźna poprawa oceny (z U2 na FV), na dwóch stanowiskach nastąpiło pogorszenie (na stanowisku Chmiel z FV na U2, na stanowisku Wola Niżna z FV na U1).

- **Zwarcie drzew i krzewów:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na wszystkich 11 stanowiskach. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach: Chmiel; Polana; Stężnica; Szklary; Wisłok Wielki; Wola Niżna; Wołosate; Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 1 stanowisku (między Czarnem a Nieznajową) a ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Krzywe; Nieznajowa). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Chmiel; Stężnica, Krzywe; Polana; Szklary; Wisłok Wielki; Łopienka, Stężnica). Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach (Nieznajowa; między Czarnem a Nieznajową) podobnie jak ocenę U2 (Wola Niżna; Wołosate). Na 2 stanowiskach (Wołosate, Wola Niżna) nastąpiło wyraźne pogorszenie oceny (z FV na U2). Obecnie zwarcie drzew i krzewów sięga tam ponad 30%. Na dwóch stanowiskach nastąpiła poprawa wartości wskaźnika (na stanowisku Krzywe z U2 na FV, na stanowisku Nieznajowa z U2 na U1). Ocena U1 utrzymała się na stanowisku między Czarnem a Nieznajową.

- **Ocienienie:** W latach 2009-2011 Ocenę FV wystawiono na wszystkich 11 stanowiskach. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach

(Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową). Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach (Wola Niżna, Łopienka). Ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Krzywe). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Polana, między Czarnem a Nieznajową) a ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach (Nieznajowa, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Łopienka). Ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Wola Niżna, Wołosate). Ogólnie nastąpiło pogorszenie oceny wskaźnika. Na 6 stanowiskach zanotowano spadek oceny (większość z FV na U1), poprawa nastąpiła tylko na 1 stanowisku (Krzywe).

- **Gatunki ekspansywne:** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na wszystkich 11 stanowiskach. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 6 stanowiskach (Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate). Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową), a ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate), a ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach (między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ogólnie nastąpiła poprawa oceny wskaźnika. Wzrosła liczba stanowisk na których oceniono wskaźnik na FV. Jedynie na dwóch stanowiskach stwierdzono występowanie gatunków ekspansywnych takich jak *Rubus spp.*, *Mentha longifolia*, *Eupatorium cannabinum*.

- **Gatunki obce, inwazyjne:** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową. Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach: Polana, Łopienka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach, a ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** utrzymała się ocena FV na wszystkich stanowiskach gdzie była ona wystawiona w poprzednim cyklu. Poprawie uległa ocena wskaźnika na stanowisku Łopienka (z U2 na U1). Wyraźnie spadł tam udział gatunków inwazyjnych (*Rudbeckia laciniata*) z 40% do około 10-15%.

- **Wysokość runi/runa:** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową. Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach - Wołosate, Łopienka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową). Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Chmiel, Wola Niżna, Wołosate), a ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono również na 7 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki). Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach (między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), podobnie jak ocenę U2 (Wola Niżna, Wołosate). W przypadku większości stanowisk utrzymała się właściwa ocena parametru, na niektórych stanowiskach nastąpiły niewielkie (tylko o 1 stopień) zmiany oceny (poprawa lub pogorszenie).

- **Martwa materia organiczna (wojłok):** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach: Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki,

Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Krzywe. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wołosate, Łopienka), a ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Krzywe, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono również na 8 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), a ocenę U1 na 3 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Wola Niżna. Ogólnie, na większości stanowisk utrzymała się właściwa ocena parametru, na niektórych stanowiskach nastąpiły niewielkie (tylko o 1 stopień) zmiany oceny. Na stanowisku między Czarnem a Nieznajową nastąpiła poprawa oceny (z U1 na FV), natomiast na stanowisku Chmiel pogorszenie (z FV na U1).

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym alpejskim na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacja na stanowiskach

Obecnie stan populacji rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako właściwy (FV). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną U1. **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach: Polana, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach: Chmiel, Nieznajowa, Stężnica, Szklary, Wołosate. Ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku: Krzywe. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową) a ocenę U1 na 4 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Wołosate, Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na również na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach: (Chmiel, Wola Niżna) a ocenę U2 na 2 stanowiskach (Krzywe, Wołosate). Ocena FV utrzymała się na 6 stanowiskach. Na jednym stanowisku nastąpiła poprawa stanu z U1 na FV (Łopienka), gdzie nastąpił wzrost liczby kęp (wskaźnik kardynalny). Na trzech stanowiskach nastąpiło natomiast pogorszenie oceny parametru, spowodowane spadkiem liczebności. Na jednym nastąpiło pogorszenie z FV na U1 (Wola Niżna), na dwóch (Wołosate, Krzywe) z U1 na U2. Ogólnie w porównaniu z poprzednim cyklem obserwuje się tylko nieznaczne pogorszenie.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedlisko gatunku na stanowiskach

Obecnie stan siedliska rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako niewłaściwy (U1). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną FV. **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach: Chmiel, Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 6

stanowiskach (Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate). Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach: (Chmiel, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową) a ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Krzywe, Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach: (Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki), ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: (Chmiel, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka) a ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Wola Niżna, Wołosate). Na większości stanowisk utrzymała się wcześniejsza ocena parametru, na dwóch stanowiskach nastąpiło wyraźne pogorszenie (z FV na U2) ocen parametru (Wołosate, Wola Niżna), na dwóch nastąpiła poprawa (Łopienka, Krzywe). Pogorszenie ocen parametru na stanowisku Wołosate i Wola Niżna związane jest głównie ze wzrostem zwarcia drzew i krzewów. Poprawa ocen parametru na stanowiskach Łopienka i Krzywe związane jest między innymi ze zmniejszeniem się tam udziału gatunków ekspansywnych.

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektywy ochrony gatunku na stanowiskach

Obecnie perspektywy ochrony w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednich cyklach oceniono jako właściwe (FV). **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach: Chmiel, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 1 stanowisku - Krzywe. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach (Krzywe, Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową), ocenę U2 wystawiono na 1 stanowisku (Chmiel), podobnie jak ocenę XX (Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), a ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Wola Niżna, Wołosate). Perspektywy ochrony na większości stanowisk są dobre. W porównaniu jednak do poprzedniego cyklu obserwuje się nieznaczne pogorszenie perspektyw ochrony na niektórych stanowiskach (spadek liczby stanowisk z FV). Pogorszeniu uległy perspektywy ochrony również na stanowisku Krzywe. Początkowo w 2009 roku oceniono je na U1. W następnym cyklu zmieniono na FV ze względu na wzrost liczebności populacji i brak istotnych zmian w obrębie stanowiska i jego sąsiedztwie. W obecnym cyklu ze względu na utrzymującą się bardzo niewielką liczbę kęp na stanowisku (5 kępy), powrócono do oceny U1. Z drugiej jednak strony na niektórych stanowiskach nastąpiła poprawa oceny parametru. Na stanowisku w Chmielu perspektywy ochrony gatunku obecnie ocenia się jako niewłaściwe (wcześniej oceniono jako złe). Stanowisko to narażone jest na coroczne wykaszanie osobników na poboczu drogi i brak możliwości rozwoju populacji na sąsiadującym terenie. Pomimo tego gatunek utrzymuje się na stanowisku, chociaż populacja jest tam dość niewielka (było 13 kęp, jest 12). Gatunek utrzymuje się również na stanowisku w Łapiencie. Przyszłość tego gatunku była tam niepewna ze względu na obecność inwazyjnej rudbekii nagiej (w poprzednim cyklu perspektywy ochrony oceniono na XX). Liczba kęp na tym stanowisku wzrosła z 7 do 24, co pozwala mieć umiarkowane nadzieje na utrzymanie się gatunku w tym miejscu (gatunek inwazyjny dalej występuje na stanowisku).

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Obecnie stan ochrony w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednich cyklach oceniono jako niewłaściwy (U1). **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 6 stanowiskach: Polana, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna, między Czarnem a Nieznajową; Łopienka. Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: Chmiel; Nieznajowa; Stężnica; Wołosate. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Krzywe. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach (Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, Wola Niżna). Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach: (Nieznajowa, Wołosate, między Czarnem a Nieznajową). Ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Łopienka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 4 stanowiskach (Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki), ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach (Krzywe, Wola Niżna, Wołosate). Ocena FV utrzymała się na 4 stanowiskach, na jednym stanowisku (Wola Niżna) nastąpiło jej obniżenie (z FV na U2) za sprawą parametru siedlisko który został oceniony na U2 (decydującą rolę odegrał tu wskaźnik zwarcie drzew i krzewów). Pogorszenie stanu ochrony nastąpiło także na stanowisku Wołosate (z U1 na U2) gdzie w bieżącym cyklu nie odnaleziono gatunku. Do poprawy stanu doszło natomiast na stanowiskach Chmiel (poprawa perspektyw ochrony) i Łopienka (poprawa parametrów populacja i siedlisko)

II. B. POZOSTAŁE TABELLE NA POZIOMIE STANOWISKA:

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim dla gatunku rzepik szczeniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
1	PLH180001	Ostoja Magurska	małopolskie / Beskid Niski	286	między Czarnem a Nieznajową	FV	FV	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	FV	U1	U1
2	PLH180001	Ostoja Magurska	małopolskie / Beskid Niski	287	Nieznajowa	U1	FV	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	U1	U1	U1
3	-	-	podkarpackie / Beskid Niski	288	Szklary	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
4	-	-	podkarpackie / Beskid Niski	289	Wisłok Wielki	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
5	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	290	Stężnica	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV
6	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	291	Polana	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
7	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	292	Chmiel	U1	U1	U1	FV	U1	U1	FV	U2	U1	U1	U2	U1
8	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady	293	Wołosate	U1	U1	U2	FV	FV	U2	FV	FV	U1	U1	U1	U2

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
			Zachodnie														
9	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	294	Krzywe	U2	U1	U2	FV	U2	FV	U1	FV	U1	U2	U2	U2
10	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	295	Łopienka	FV	U1	FV	FV	U2	U1	FV	XX	FV	FV	U2	U1
11	PLH180014	Ostoja Jaślicka	podkarpackie / Beskid Niski	296	Wola Niżna	FV	FV	U1	FV	FV	U2	FV	FV	U1	FV	FV	U2
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	5	7	7	11	6	5	10	9	7	6	5	4
					U1	5	4	2	-	3	4	1	-	4	4	3	4
					U2	1	-	2	-	2	2	-	1	-	1	3	3
					XX	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
RAZEM liczba ocen						11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11	11\11
<u>UWAGI:</u> Brak																	

Tab. 4. Aktualne oddziaływania - **dane ogólne** - łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejski w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
A02	zmiana sposobu uprawy	-	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A03	koszenie / ścinanie trawy	Wykaszenie ogranicza zachodzenie niekorzystnych zmian sukcesyjnych, prowadzących do zwiększenia zwarcia drzew i krzewów, ekspansji gatunków niepożądanych i wzrostu ocienienia. Z drugiej strony pozostawienie łąki bez koszenia ułatwia owocowanie i zwiększa prawdopodobieństw o rozprzestrzenienia się diaspor.	5/11	1/11	1/11	1	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
A03.01	intensywne koszenie lub intensyfikacja	Czyszczenie poboczy dróg z roślinności	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A03.02	nieintensywne koszenie	Utrzymanie pobocza drogi może pomagać w zachowaniu ekotonu ale również może działać niszcząco	-	2/11	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	Brak wykaszania może doprowadzić do zarośnięcia siedliska (wzrost	-	2/11	2/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
		ocienienia) i ustąpienia gatunku																														
A04	wypas	Wypas i przepędzanie owiec drogami i ścieżkami sprzyja utrzymaniu siedliska i rozprzestrzenianiu się gatunku.	2/11	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A04.02	wypas nieintensywny	Wypas przeciwdziała zarastaniu siedliska, zmniejsza konkurencję ze strony innych roślin i ułatwia rozprzestrzenianie się gatunku.	-	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Spadek liczby zwierząt przemieszczających się wzdłuż okrajków i roznoszących diaspory oraz zarastanie niewypasanych fragmentów łąk i okrajków.	1/11	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Skład drewna. Przypadkowe niszczenie osobników podczas składowania drewna.	-	1/11	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Sąsiedztwo drogi zapewnia odpowiednie warunki świetlne dla rozwoju gatunku.	-	4/11	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Sąsiedztwo polnej drogi zapewnia dobre warunki dla rozwoju gatunku Przedęptywanie ścieżek umożliwia zmniejszenie konkurencji roślin zarastających ścieżki, oraz rozprzestrzenianie się rzepika szczeciniastego. Niewielki problem stanowi natomiast zaśmiecanie ścieżek.	1/11	-	1/11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Stanowisko zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. Niszczenie osobników w pobliżu asfaltu.	2/11	-	1/11	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Przedęptywanie ścieżek i jazda konna. Pomimo niewielkich uszkodzeń roślin sprzyja rozsiewaniu rzepika i utrzymywaniu lokalnej populacji.	1/11	1/11	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Część osobników niszczona w wyniku użytkowania drogi przez pojazdy rolnicze (większość osobników)	1/11	1/11	1/11	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku <i>rzepik szczeciniasty</i> <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
		niezagrożona). wzdłuż drogi polnej																														
H	Zanieczyszczenia	Pobocze drogi - ruch samochodowy powoduje zanieczyszczenia w obrębie stanowiska	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I01	obce gatunki inwazyjne	Rozprzestrzenianie się Rudbeckia laciniata która konkuruje o przestrzeń i zasoby środowiska z rzepikiem, oraz powoduje nadmierne ocienienie stanowiska.	2/11	1/11	1/11	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
I02	problematyczne gatunki rodzime	Ekspansywne gatunki ziółorośli (np.pokrzywy) konkurują z rzepikiem o przestrzeń i zasoby siedliska.	-	1/11	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
J02.04.01	zalewanie	Działalność bobrów - podniesienie poziomu wody w rowie	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
J03	Inne zmiany ekosystemu	Podpiętrzanie wody w przydrożnym rowie przez bobry	-	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Żerowanie gąsienic.	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K02	Ewolucja	Zarastanie	-	-	7/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	4		

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
	biocenotyczna, sukcesja	stanowisk, wzrost ocienienia przez drzewa, krzewy i rośliny ekspansywne.																														
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Wkraczanie drzew i krzewów (m.in. Prunus spinosa) Zarastanie nieużywanych dróg przez krzewy, przez co staje się nieдоступna dla przemieszczających się zwierząt (rozsiewających diaspory), wzrasta ocienienie i konkurencja roślin zielnych. Rozrastanie się gatunków ziołoroślowych	5/11	10/11	1/11	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1
K02.02	nagromadzenie materii organicznej	Ograniczenie miejsca do kiełkowania.	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K03.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Porażenie osobników przez patogeny.	-	2/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K04.02	pasożytnictwo	Porażenie przez patogen grzybowy (Pucciniastrum agrimoniae)..	5/11	-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K04.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Porażenie osobników przez patogeny.	-	2/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K04.05	szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzyne)	Zgryzanie osobników.	-	6/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem
specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
	łowną)																															
Liczba stanowisk, na których stwierdzono oddziaływania/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk						4/1 1	1/1 1	0/1 1	4/1 1	4/1 1	0/1 1	6/1 1	1/1 1	0/1 1	0/1 1	0/1 1	0/1 1	1/1 1	5/1 1	2/1 1	2/1 1	9/1 1	1/1 1	2/1 1	1/1 1	1/1 1	0/1 1	0/1 1	2/1 1	2/1 1	7/1 1	
Liczba wystąpień oddziaływania o określonej intensywności /liczba stanowisk, na których zdiagnozowano oddziaływanie o danej intensywności						4/4	1/1	0/0	5/4	7/4	0/0	8/6	1/1	0/0	0/0	0/0	0/0	1/1	7/5	2/2	5/2	18/ 9	1/1	2/2	1/1	1/1	0/0	0/0	3/2	3/2	10/ 7	

Tab.4.A. Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na tych samych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla gatunku *rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa* - monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018r.

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWANIE	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem - razem	Liczba stanowisk na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa [↑] , w tym zmniejszenie intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie [↓] , w tym zwiększenie intensywności
A02	zmiana sposobu uprawy	-	1/11	-	-	-
A03	koszenie / ścinanie trawy	Wykaszenie ogranicza zachodzenie niekorzystnych zmian sukcesyjnych, prowadzących do zwiększenia zwarcia drzew i krzewów, ekspansji gatunków niepożądanych i wzrostu ocienienia. Z drugiej strony pozostawienie łąki bez koszenia ułatwia owocowanie i zwiększa prawdopodobieństwo rozprzestrzenienia się diaspor.	2/11	-	1	-
A03.01	intensywne koszenie lub intensyfikacja	Czyszczenie poboczy dróg z roślinności	1/11	-	1	-
A03.02	nieintensywne koszenie	Utrzymanie pobocza drogi może pomagać w zachowaniu ekotonu ale również może działać niszcząco	2/11	-	-	-
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	Brak wykaszania może doprowadzić do zarośnięcia siedliska (wzrost ocienienia) i ustąpienia gatunku	3/11	-	-	1
A04	wypas	Wypas i przepędzanie owiec drogami i ścieżkami sprzyja utrzymaniu siedliska i rozprzestrzenianiu się	0/11	-	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

		gatunku.				
A04.02	wypas nieintensywny	Wypas przeciwdziała zarastaniu siedliska, zmniejsza konkurencję ze strony innych roślin i ułatwia rozprzestrzenianie się gatunku.	1/11	-	1	-
A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Spadek liczby zwierząt przemieszczających się wzdłuż okrajów i roznoszących diaspory oraz zarastanie niewypasanych fragmentów łąk i okrajów.	0/11	-	-	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Skład drewna. Przypadkowe niszczenie osobników podczas składowania drewna.	1/11	-	1	-
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Sąsiedztwo drogi zapewnia odpowiednie warunki świetlne dla rozwoju gatunku.	4/11	-	1	-
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Sąsiedztwo polnej drogi zapewnia dobre warunki dla rozwoju gatunku. Przedeptywanie ścieżek umożliwia zmniejszenie konkurencji roślin zarastających ścieżki, oraz rozprzestrzenianie się rzepika szczeciniastego. Niewielki problem stanowi natomiast zaśmiecanie ścieżek.	1/11	-	1	-
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Stanowisko zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. Niszczenie osobników w pobliżu asfaltu.	1/11	-	-	1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Przedeptywanie ścieżek i jazda konna. Pomimo niewielkich uszkodzeń roślin sprzyja rozsiewaniu rzepika i utrzymywaniu lokalnej populacji.	1/11	-	-	-
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Część osobników niszczona w wyniku użytkowania drogi przez pojazdy rolnicze (większość osobników niezagrożona). wzdłuż drogi polnej	1/11	1	-	-
H	Zanieczyszczenia	Pobocze drogi - ruch samochodowy powoduje zanieczyszczenia w obrębie stanowiska	1/11	-	1	-
I01	obce gatunki inwazyjne	Rozprzestrzenianie się <i>Rudbeckia laciniata</i> która konkuruje o przestrzeń i zasoby środowiska z rzepikiem, oraz powoduje nadmierne ocienienie stanowiska.	1/11	-	1	-
I02	problematyczne gatunki rodzime	Ekspansywne gatunki ziołorośli (np. pokrzywy) konkurują z rzepikiem o przestrzeń i zasoby siedliska.	1/11	1	-	-
J02.04.01	zalewanie	Działalność bobrów - podniesienie poziomu wody w rowie	1/11	-	1	-
J03	Inne zmiany ekosystemu	Podpiętrzanie wody w przydrożnym rowie przez bobry	1/11	-	-	1
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Żerowanie gąsienic.	0/11	-	-	-
K02	Ewolucja biocenotyczna,	Zarastanie stanowisk, wzrost ocienienia przez drzewa, krzewy i rośliny ekspansywne.	7/11	-	-	7

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

	sukcesja					
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Wkraczanie drzew i krzewów (m.in. <i>Prunus spinosa</i>) Zarastanie nieużytych dróg przez krzewy, przez co staje się niedostępna dla przemieszczających się zwierząt (rozsiadających diaspory), wzrasta ocienienie i konkurencja roślin zielnych. Rozrastanie się gatunków ziołoroślowych	10/11	1	7	-
K02.02	nagromadzenie materii organicznej	Ograniczenie miejsca do kiełkowania.	1/11	-	1	-
K03.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Porażenie osobników przez patogeny.	2/11	-	1	-
K04.02	pasożytnictwo	Porażenie przez patogen grzybowy (<i>Pucciniastrum agrimoniae</i>)..	0/11	-	-	-
K04.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Porażenie osobników przez patogeny.	2/11	-	1	-
K04.05	szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzyne łowną)	Zgryzanie osobników.	6/11	-	6	-
Podsumowanie zmian: W bieżącym cyklu 2015-2018 stwierdzono 14 różnych oddziaływań spośród 27 wszystkich. W poprzednim cyklu 2013-2014 odnotowano 39 wystąpień (18 różnych oddziaływań na stanowiskach). W bieżącym cyklu 2015-2018 odnotowano 21 wystąpień (14 różnych oddziaływań na stanowiskach). Jak wynika z powyższego porównania w 3 przypadkach nie nastąpiła zmiana, w 25 przypadkach nastąpiła poprawa, w 10 przypadkach nastąpiło pogorszenie						

STAN I ZMIANY W CZASIE POSZCZEGÓLNYCH AKTUALNYCH ODDZIAŁYWAŃ DLA GATUNKU NA STANOWISKACH

Podsumowanie:

A02 zmiana sposobu uprawy. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

A03 koszenie / ścinanie trawy. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i pozytywnym wpływie lub oddziaływanie o silnej i średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej intensywności i pozytywnym wpływie.

A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

A03.02 nieintensywne koszenie. W cyklu oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej intensywności i neutralnym wpływie.

A03.03 zaniechanie / brak koszenia. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej i średniej intensywności i

negatywnym wpływie.

A04 wypas. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej i średniej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

A04.02 wypas nieintensywny. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej intensywności i pozytywnym wpływie.

A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej intensywności i pozytywnym wpływie.

D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i pozytywnym wpływie.

D01.02 drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

H Zanieczyszczenia. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

I01 obce gatunki inwazyjne. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

I02 problematyczne gatunki rodzime. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie.

J02.04.01 zalewanie. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak

oddziaływania.

J03 Inne zmiany ekosystemu. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie.

W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie.

K02.02 nagromadzenie materii organicznej. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

K03.03 zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe). W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

K04.02 pasożytnictwo. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej i średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

K04.03 zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe). W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

K04.05 szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną). W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

Komentarz:

Różny sposób kodowania typów oddziaływań sprawia problem z ich ujednoliceniem. W latach 2009-2011 notowano oddziaływania o wpływie pozytywnym, neutralnym i negatywnym. Do oddziaływań mających największy wpływ na gatunek zaliczono wtedy koszenie łąk i polan (A03), wypas (A04), drogi i ścieżki (D01), zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (K02.01). Wykaszenie ogranicza zachodzenie niekorzystnych zmian sukcesyjnych, prowadzących do zwiększenia zwarcia drzew i krzewów, ekspansji gatunków niepożądanych i wzrostu ocienienia. Z drugiej strony pozostawienie łąki bez koszenia ułatwia owocowanie i zwiększa prawdopodobieństwo

rozprzestrzenienia się diaspor. Dlatego wpływ tego oddziaływania był różnie oceniany na stanowiskach. Pozytywnie oceniono natomiast wypas, który przeciwdziała zarastaniu siedliska, zmniejsza konkurencję ze strony innych roślin a także ułatwia rozsiewanie diaspor. Jako pozytywny lub neutralny oceniono także wpływ istnienia dróg i ścieżek w pobliżu stanowisk. Sąsiedztwo dróg zapewnia gatunkowi odpowiednie warunki świetlne dla rozwój, z drugiej jednak strony ułatwia penetrację stanowisk, zwiększa szansę ich mechanicznego zniszczenia (np. w wyniku składowania drewna) zanieczyszczeń i zaśmiecania. Do negatywnych oddziaływań zaliczono zachodzenie procesów sukcesyjnych na części stanowisk prowadzący do ekspansji drzew, krzewów i roślin zielnych powodujących pogorszenie warunków siedliskowych (wzrost ocienienia, konkurencja). W kolejnym cyklu 2013-2014 niektóre z oddziaływań ustąpiły (np. wypas). Pojawiły się także nowe jak problematyczne gatunki rodzime (I02), zgryzanie przez zwierzynę (K04.05) czy zalewanie (J02.04.01) w wyniku działalności bobrów. Oddziaływania te oceniono jako negatywne. W bieżącym cyklu 2015-2018 notowano oddziaływania o wpływie pozytywnym, neutralnym i negatywnym. Do pozytywnych lub neutralnych zaliczono koszenie łąk i polan oraz wykaszanie poboczy (A03). Pomaga to w zachowaniu siedlisk gatunku (przeciwdziała procesom sukcesyjnym powodującym wzrost zwarcia drzew i krzewów oraz ekspansji gatunków niepożądanych) może jednak prowadzić do nadmiernego niszczenia osobników (ścinania) i utrudniać proces wydawania nasion. Analogicznie do negatywnych oddziaływań zaliczono brak wykaszania (A03.03) który obserwowano na niektórych stanowiskach, który może doprowadzić do całkowitego zarośnięcia stanowiska i ustąpienia gatunku. Pozytywnie oceniono także istnienie dróg w sąsiedztwie niektórych stanowisk, co zapewnia odpowiednie warunki świetlne dla gatunku. Piesze użytkowanie ścieżek umożliwia zmniejszenie konkurencji roślin zarastających ścieżki, oraz ułatwia rozprzestrzenianie się rzepika szczeciniastego. W niektórych przypadkach wpływ dróg oceniono jednak jako negatywny (dotyczyło to drogi asfaltowej, gdzie duży ruch oraz intensywne koszenie poboczy może doprowadzić do zniszczenia stanowiska). Do głównych negatywnych oddziaływań mających wpływ na gatunek zaliczono zachodzenie procesów sukcesyjnych (K02.01). Wkraczanie drzew i krzewów (m.in. *Prunus spinosa*), powoduje niekorzystny dla gatunku wzrost ocienienia na stanowiskach. Ponadto krzewy rozwijające się na nieużytkowanych polnych i leśnych drogach stanowią także utrudnienie dla przemieszczających się zwierząt przez co stają się rzadziej przez nie użytkowane, co nie sprzyja zoochorycznemu rozsiewaniu się diaspor rzepika.

Tab.5. Przewidywane zagrożenia - dane ogólne – łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejski w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie wytłumaczenie na czym polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym zagrożeniem			Liczba stanowisk gatunków rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z daną intensywnością zagrożenia								
						Intensywność zagrożenia								
						A			B			C		
						Poprzednio	Teraz		Poprzednio	Teraz		Poprzednio	Teraz	
			w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
A03	koszenie / ścinanie trawy	Koszenie w środku sezonu wegetacyjnego może spowodować spadek owocowania i ubytek osobników. Natomiast brak wykaszania może doprowadzić do ekspansji drzew i krzewów i niekorzystnego wzrostu ocienienia.	4/11	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	Brak wykaszania może doprowadzić do niekorzystnych zmian warunków siedliska (wzrost zwarcia drzew i krzewów, ekspansja niepożądanych gatunków roślin)	-	-	1/11	-	-	1	-	-	-	-	-	-
A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Brak wypasu może doprowadzić do ekspansji drzew i krzewów oraz pogorszenia warunków siedliskowych	1/11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Przypadkowe zniszczenie stanowiska podczas składowanie drewna.	-	2/11	1/11	-	-	-	-	1	-	-	1	1
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Prawdopodobieństwo zniszczenia siedliska w czasie prac utrzymaniowych	-	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	1
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Użytkowanie drogi i poboczy. Remont drogi lub poboczy może spowodować zniszczenie populacji lokalnej.	2/11	1/11	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-
E01.03	zabudowa rozproszona	Niebezpieczeństwo przekształcenia terenu - stanowiska w działki budowlane	-	-	1/11	-	-	1	-	-	-	-	-	-
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Brak użytkowania ścieżki jak i jej nadmierna eksploatacja.	1/11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie wytłumaczenie na czym polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym zagrożeniem			Liczba stanowisk gatunków rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z daną intensywnością zagrożenia								
						Intensywność zagrożenia								
			Poprzednio		Teraz w latach 2015-2018	A		B		C	Teraz		w latach 2015-2018	w latach 2015-2018
			w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Uszkodzenie osobników, niszczenie siedliska	-	-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	1
I01	obce gatunki inwazyjne	Rozprzestrzenianie się <i>Rudbeckia laciniata</i> . Wypieranie gatunku przez <i>Rudbeckia laciniata</i> , wzrost ocienienia.	2/11	1/11	1/11	2	1	-	-	-	-	-	-	1
I02	problematiczne gatunki rodzime	Ekspansja gatunków konkurujących z rzepikiem o przestrzeń i zasoby środowiska (np. pokrzyw)	-	2/11	1/11	-	-	-	-	1	1	-	1	-
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Presja roślinożerców.	1/11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Ekspansja drzew i krzewów.	-	-	6/11	-	-	2	-	-	-	-	-	4
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Zarastanie przez drzewa i krzewy. Zarastanie ścieżek i okrajów. Rozrastanie się krzewów. Rozprzestrzenianie się <i>Prunus spinosa</i> .	6/11	1/11	1/11	6	-	-	-	-	1	-	1	-
K04.02	pasożytnictwo	Negatywny wpływ patogenów grzybowych. Zainfekowanie <i>Pucciniastrum agrimoniae</i> .	6/11	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk		-	1/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X	Brak zagrożeń i nacisków		-	5/11	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Liczba stanowisk, na których zdiagnozowano zagrożenie o danej intensywności/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk						10/11	1/11	3/11	1/11	1/11	2/11	0/11	9/11	6/11
Liczba wystąpień zagrożenia o określonej intensywności/liczba stanowisk, na których zdiagnozowano zagrożenie o danej intensywności						22/10	1/1	4/3	1/1	2/1	2/2	0/0	9/9	8/6

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab.5.A. Zmiany przewidywanych zagrożeń łącznie na tych samych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejski pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* - monitoring zakończony – stan badań na koniec 2017r.

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> - razem	Liczba stanowisk na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa↑, w tym zmniejszenie intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie↓, w tym zwiększenie intensywności
A03	koszenie / ścinanie trawy	Zarówno zaniechanie koszenia jak i zbyt częste koszenie stanowi zagrożenie dla gatunku. Koszenie w środku sezonu wegetacyjnego może spowodować spadek owocowania i ubytek osobników. Natomiast brak wykaszania może doprowadzić do ekspansji drzew i krzewów i niekorzystnego wzrostu ocienienia siedliska	0/11	-	-	-
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	Brak wykaszania może doprowadzić do niekorzystnych zmian warunków siedliska (wzrost zwarcia drzew i krzewów, ekspansja niepożądanych gatunków roślin)	1/11	-	-	1
A04.03	zarczenie pasterstwa, brak wypasu	Brak wypasu może doprowadzić do ekspansji drzew i krzewów oraz pogorszenia warunków siedliskowych	0/11	-	-	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Przypadkowe zniszczenie stanowiska podczas składowania drewna.	2/11	-	2	-
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Prawdopodobieństwo zniszczenia siedliska w czasie prac utrzymaniowych	1/11	-	-	1
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Użytkowanie drogi i poboczy. Remont drogi lub poboczy może spowodować zniszczenie populacji lokalnej.	1/11	-	1	-
E01.03	zabudowa rozproszona	Niebezpieczeństwo przekształcenia terenu - stanowiska w działki budowlane	1/11	-	-	1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych	Brak użytkowania ścieżki jak i jej nadmierna eksploatacja.	0/11	-	-	-
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie		1/11	-	-	1
I01	obce gatunki inwazyjne	Rozprzestrzenianie się <i>Rudbeckia laciniata</i> . Wypieranie gatunku przez <i>Rudbeckia laciniata</i> , wzrost ocienienia.	1/11	-	1	-
I02	Problematyczne gatunki	Ekspansja gatunków konkurujących z	2/11	1	1	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

	rodzime	rzepikiem o przestrzeń i zasoby środowiska (np. pokrzyw)				
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Presja roślinożerców.	0/11	-	-	-
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Ekspansja drzew i krzewów.	6/11	-	-	6
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Zarastanie przez drzewa i krzewy. Zarastanie ścieżek i okrajów. Rozrastanie się krzewów. Rozprzestrzenianie się <i>Prunus spinosa</i> .	1/11	-	-	1
K04.02	pasożytnictwo	Negatywny wpływ patogenów grzybowych. Zainfekowanie <i>Pucciniastrum agrimoniae</i> .	0/11	-	-	-
U	Nieznane zagrożenie lub nacisk		1/11	-	1	-
X	Brak zagrożeń i nacisków		5/11	-	5	-
Podsumowanie zmian: W bieżącym cyklu 2015-2018 stwierdzono 9 różnych zagrożeń spośród 17 wszystkich. W poprzednim cyklu 2013-2014 odnotowano 13 wystąpień (7 różnych zagrożeń na stanowiskach). W bieżącym cyklu 2015-2018 odnotowano 14 wystąpień (9 różnych zagrożeń na stanowiskach). Jak wynika z powyższego porównania w 1 przypadku nie nastąpiła zmiana, w 11 przypadkach nastąpiła poprawa, w 11 przypadkach nastąpiło pogorszenie						

STAN I ZMIANY W CZASIE W ZAKRESIE I INTENSYWNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ DLA GATUNKU NA STANOWISKACH

Podsumowanie:

A03 koszenie / ścinanie trawy. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 4 stanowiskach w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

A03.03 zaniechanie / brak koszenia. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym.

A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym.

D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie

zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym.

D01.02 drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

E01.03 zabudowa rozproszona. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym.

G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym.

I01 obce gatunki inwazyjne. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym.

I02 problematyczne gatunki rodzime. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim.

K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu dużym, na 4 stanowiskach w stopniu małym.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 6 stanowiskach w stopniu dużym. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim.

K04.02 pasożytnictwo. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 5 stanowiskach w stopniu dużym, na 1 stanowisku w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

X Brak zagrożeń i nacisków. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 5 stanowiskach w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

Komentarz:

W cyklu 2009-2011 za największe zagrożenie dla stanowisk gatunku uznano zachodzenie zmian sukcesyjnych (K02.01) zwykle spowodowane brakiem koszenia (A03), pasożytnictwo (K04.02) oraz istnienie dróg i ścieżek (D01). Zarastanie stanowisk przez drzewa i krzew, prowadzi do zwiększenia ocienienia, a także ograniczenia miejsca dla rozwoju gatunku. Zarastanie nieużytkowanych dróg i ścieżek powoduje że stają się one rzadziej użytkowane przez przemieszczające się zwierzęta, co może ograniczać proces zoochorycznego rozsiewania się diaspor. Często stwierdzanym zagrożeniem było również porażenie osobników przez patogena *Pucciniastrum agrimoniae*, co może prowadzić się do osłabienia populacji. Zwracano również uwagę na możliwość przypadkowego zniszczenia stanowisk w trakcie użytkowania, utrzymania i remontów poboczy (D01) oraz w wyniku prowadzenia prac leśnych i składowania drewna (B07). Zasygnalizowano niebezpieczeństwo związane z ekspansją problematycznych gatunków rodzimych (I02) oraz inwazyjnych gatunków obcych (I01). W cyklu 2013-2014 dalej zwracano uwagę na niebezpieczeństwo związane z inwazją gatunków obcych i ekspansją gatunków rodzimych na niektórych stanowiskach oraz na możliwość zniszczenia niektórych stanowisk w wyniku składowania drewna. Wymieniono także ponownie zagrożenia związane z eksploatacją dróg przy których rośnie gatunek oraz z zachodzeniem procesów sukcesyjnych na niektórych stanowiskach. W cyklu bieżącym 2015-2018 największe zagrożenie dla stanowisk rzepika upatruje się w zachodzeniu niekorzystnych zmian sukcesyjnych na stanowiskach. Nierzadko jest to związane z rzuceniem koszenia lub nieużytkowaniem dawnych ścieżek i dróg polnych. Intensywność tego zagrożenia ocenia się obecnie jako „małą”. Na niektórych stanowiskach zagrożenie stanowią rozprzestrzeniające się tam ekspansywne gatunki rodzime (np. pokrzywy) oraz obce gatunki inwazyjne (rudbekia naga). Potencjalnym zagrożeniem dla gatunku jest także zniszczenia niektórych stanowisk w wyniku składowania tam drewna.

III. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Dane o stanie ochrony rzepika szczeciniastego na stanowiskach w poszczególnych obszarach Natura 2000 nie są dla nich reprezentatywne, dlatego też odstąpiono od

oceny	gatunku	w	obszarach	Natura	2000.
-------	---------	---	-----------	--------	-------

3. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* w regionie kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab.2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Nazwa parametru / Stan ochrony	Nazwa wskaźnika / Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i> na STANOWISKACH												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018
Populacja	Liczba kęp	11	11	13	8	11	11	6	7	5	-	-	-	25	29	29
	Stabilność populacji	-	10	20	-	3	3	-	13	3	-	3	3	-	29	29
	Liczba pędów generatywnych	11	10	16	8	9	8	6	10	5	-	-	-	25	29	29
	Stabilność liczby pędów generatywnych	-	11	19	-	1	4	-	14	3	-	3	3	-	29	29
	Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój)	14	19	26	9	5	2	2	2	-	-	3	1	25	29	29
	Populacja	10	6	12	8	13	12	7	10	5	-	-	-	25	29	29
	Powierzchnia potencjalnego siedliska	20	25	27	4	3	2	1	1	-	-	-	-	25	29	29

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Nazwa parametru / Stan ochrony	Nazwa wskaźnika / Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i> na STANOWISKACH												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018
Siedlisko	Powierzchnia zajętego siedliska	8	11	20	5	5	3	12	13	6	-	-	-	25	29	29
	Stabilność powierzchni zajętego siedliska	-	16	24	-	4	1	-	9	1	-	-	3	-	29	29
	Zwarcie drzew i krzewów	19	9	13	4	7	5	2	13	11	-	-	-	25	29	29
	Ocienienie	21	14	15	4	7	9	-	8	5	-	-	-	25	29	29
	Gatunki ekspansywne	18	11	19	7	8	4	-	10	6	-	-	-	25	29	29
	Gatunki obce, inwazyjne	22	24	26	3	5	3	-	-	-	-	-	-	25	29	29
	Wysokość runi/runa	21	18	21	3	8	8	-	3	-	1	-	-	25	29	29
	Martwa materia organiczna (wojłok)	24	13	13	1	16	16	-	-	-	-	-	-	25	29	29
	Siedlisko	15	1	8	9	13	6	1	15	15	-	-	-	25	29	29
	Perspektywy ochrony	19	5	13	5	20	15	1	4	1	-	-	-	25	29	29
	Ocena ogólna	10	-	5	10	10	7	5	19	17	-	-	-	25	29	29

¹⁾podkreślenie

oznacza

wskaźnik

kardynalny

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab. 2A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony wskaźników i parametrów łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Nazwa wskaźnika i parametru/Stan ochrony		ZMIANY OCEN gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>							Suma s t a n o w i s k , na których powtarzano badania
		Liczba s t a n o w i s k z daną zmianą oceny, w tym rzeczywistą							
		poprawa			pogorszenie			brak zmian	
		o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem pogorszenie		
Populacja	<u>Liczba kęp</u>	4	-	4	4	-	4	18	26
	Stabilność populacji	3	8	11	3	1	4	8	26 ¹⁾
	Liczba pędów generatywnych	7	1	8	4	-	4	14	26
	Stabilność liczby pędów generatywnych	2	8	10	1	2	3	10	26 ¹⁾
	Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój)	6	1	7	1	-	1	17	26 ¹⁾
	Populacja	7	2	9	4	-	4	13	26
Siedlisko	Powierzchnia potencjalnego siedliska	1	1	2	-	-	-	24	26
	Powierzchnia zajętego siedliska	3	4	7	1	-	1	18	26
	Stabilność powierzchni zajętego siedliska	5	5	10	-	1	1	15	26
	<u>Zwarcie drzew i krzewów</u>	2	1	3	1	-	1	22	26
	Ocienienie	5	-	5	-	-	-	21	26
	<u>Gatunki ekspansywne</u>	6	3	9	2	-	2	15	26
	Gatunki obce, inwazyjne	2	-	2	2	-	2	22	26
	Wysokość runi/runa	4	-	4	-	-	-	22	26
	Martwa materia organiczna (wojłok)	2	-	2	3	-	3	21	26
	Siedlisko	7	1	8	5	-	5	13	26
	Perspektywy ochrony	8	-	8	3	-	3	15	26

Nazwa wskaźnika i parametru/Stan ochrony		ZMIANY OCEN gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>							Suma s t a n o w i s k , na których powtarzano badania
		Liczba s t a n o w i s k z daną zmianą oceny, w tym rzeczywistą							
		poprawa			pogorszenie			brak zmian	
		o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem pogorszenie		
	Ocena ogólna	5	1	6	4	-	4	16	26

¹⁾ W poprzednim cyklu na niektórych stanowiskach niektórym wskaźnikom dano ocenę XX. W takich przypadkach nie ma możliwości porównania kierunku i stopnia zmian, stąd łączna suma zmian ocen jest mniejsza niż suma stanowisk.

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

- **Liczba kęp:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach (Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Sadowo, Sierchanowo, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach (Borki, Gawlik, Hwoźna, Kruszyn, Machnacz, Romanówka, Wilkasy, Żyliny). Ocenę U2 wystawiono na 6 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Gaciszki, Nożegary, Sarnianka, Szurpiły). W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach (Bachanowo, Dowspuda, Gaciszki, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romejki, Sierchanowo, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 11 stanowiskach (Borki, Czerwonka, Gawlik, Gościńiec, Kamienista Droga, Kruszyn, Mierkinie, Romanówka, Sarnianka, Sidorówka, Wilkasy). Ocenę U2 wystawiono na 7 stanowiskach (Berżniki, Hwoźna, Machnacz, Nożegary, Sadowo, Szurpiły, Żyliny). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV podtrzymano na 8 stanowiskach - Bachanowo, Dowspuda, Gaciszki, Kosy Most, Orłówka, Posada, Romejki, Sierchanowo, Łempis. Poprawa nastąpiła na 3 stanowiskach (Borki, Gościńiec, Kamienista Droga). Ocenę FV wystawiono także na jednym nowym stanowisku (Orłówka 2). W sumie obecnie ocena wskaźnika jest właściwa na 13 stanowiskach. Liczba kęp na tych stanowiskach wahała się od 20 do 120. Ocenę U1 wystawiono na 11 stanowiskach. Liczba kęp wahała się tam od 6 do 15. Ocena ta utrzymała się ona na 6 stanowiskach (Czerwonka, Gawlik, Kruszyn, Mierkinie, Sidorówka, Wilkasy). Poprawa z U2 na U1 nastąpiła na tylko jednym stanowisku (Szurpiły). Natomiast pogorszenie z FV na U1 nastąpiło na 2 stanowiskach (Ożynnik, Podbagny). Ocenę U1 wystawiono także na dwóch nowych stanowiskach (Olszanka i Pogorzałe). Zła ocena utrzymała się na stanowiskach Hwoźna, Machnacz, Sadowo. Pogorszeniu uległa na stanowisku Romanówka i Sarnianka. Liczba kęp na tych stanowiskach wahała się od 0 do 4.

- **Stabilność populacji:** W latach 2009-2011 nie oceniono wskaźnika. W poprzednim cyklu 2013-2014 Ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Borki, Czerwonka,

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Gaciszki, Gawlik, Machnacz, Ożynnik, Posada, Romejki, Sarnianka, Wilkasy). Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Dowspuda, Romanówka, Sierchanowo). Ocenę U2 wystawiono na 13 stanowiskach (Berżniki, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Nożegary, Orłówka, Podbagny, Sadowo, Szurpiły, Łempis, Żyliny). Ocenę XX wystawiono na 3 stanowiskach (Bachanowo, Mierkinie, Sidorówka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na większości stanowisk. Utrzymała się ona na 7 stanowiskach (Bork, Gaciszki, Machnacz, Ożynnik, Posada, Romejki, Wilkasy), pogorszeniu uległa na 3 stanowiskach (Czerwonka, Gawlik, Sarnianka), na pozostałych 10 uległa poprawie (lub wcześniej była XX). Na tych stanowiskach stwierdzono że populacja jest stabilna lub liczniejsza w porównaniu z poprzednim cyklem. Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Czerwonka, Gawlik, Sadowo). Zanotowano tam nieznaczny spadek liczby kęp. Natomiast ocenę U2 wystawiono na stanowiskach, gdzie stwierdzono wyraźny spadek liczby kęp (Podbagny, Romanówka, Sarnianka). Liczebność była tam mniejsza o więcej niż 20 %.

- **Liczba pędów generatywnych: W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach (Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Sadowo, Sierchanowo, Łempis, Żyliny). Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach (Borki, Gawlik, Hwoźna, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Posada, Romanówka). Ocenę U2 wystawiono na 6 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Gaciszki, Sarnianka, Szurpiły, Wilkasy). **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach (Bachanowo, Dowspuda, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romejki, Sierchanowo, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 9 stanowiskach (Borki, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Kamienista Droga, Kruszyn, Mierkinie, Sarnianka, Sidorówka). Ocenę U2 wystawiono na 10 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Hwoźna, Machnacz, Nożegary, Romanówka, Sadowo, Szurpiły, Wilkasy, Żyliny). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV podtrzymano na stanowiskach Bachanowo, Dowspuda, Kosy, Most, Orłówka, Ożynnik, Romejki, Sierchanowo, Łempis. Poprawie uległa ocena na stanowiskach Borki, Gawlik, Gościńiec Sidorówka, Szurpiły. Pogorszeniu (z FV na U1) uległa natomiast ocena na stanowisku Posada. Na wszystkich 3 stanowiskach dodanych do monitoringu (Olszanka, Orłówka 2, Pogorzałe) wystawiono ocenę FV. Liczba pędów na stanowiskach gdzie wskaźnik ten oceniono na FV wahała się tam od 21 do 160. Gorszą ocenę wystawiono na 13 stanowiskach. Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach (Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Mierkinie, Podbagny, Posada, Romanówka, Wilkasy). Liczba pędów wynosiła tam od 6 do 19. Ocenę U2 wystawiono na 5 stanowiskach (Czerwonka, Gaciszki, Hwoźna, Sadowo, Sarnianka). Liczba pędów wahała się tam od 0 (stanowisko Sarnianka, gdzie nie odnaleziono gatunku) do 5 (Gaciszki).

- **Stabilność liczby pędów generatywnych: W latach 2009-2011** nie oceniono wskaźnika. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach (Borki, Dowspuda, Gawlik, Kosy Most, Kruszyn, Orłówka, Posada, Romejki, Sarnianka, Sierchanowo, Wilkasy). Ocenę U1 wystawiono na stanowisku Gaciszki. Ocenę U2 wystawiono na 14 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Machnacz, Nożegary, Ożynnik, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Szurpiły, Łempis, Żyliny). Ocenę XX wystawiono na 3 stanowiskach (Bachanowo, Mierkinie, Sidorówka). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 19 stanowiskach. Poprawie uległa ona na wielu stanowiskach m.in. Bachanowo, Czerwonka, Gościńiec, Kamienista Droga, Machnacz, Mierkinie, Ożynnik, Romanówka, Sidorówka, Szurpiły, Łempis. Niestety na części uległa też pogorszeniu m.in. Kruszyn, Posada, Sarnianka. Ogólnie jednak na większości stanowisk stabilność liczby pędów jest dobra

(nie mniejsza się lub jest większa). Gorsze oceny wystawiono tylko na 7 stanowiskach. Ocenę U1 wystawiono na stanowiskach Gaciszki, Kruszyn, Podbagny, Sadowo. Tam notowano mały spadek liczby pędów. Duży spadek liczby pędów notowano na stanowiska Hwoźna, Posada, Sarnianka. Na stanowiskach dodanych do monitoringu (Olszanka, Orłówka 2, Pogorzałe) wystawiono ocenę XX ze względu na brak możliwości oceny wskaźnika.

- **Stan zdrowotny (chlorozy, nekrozy, pokrój):** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 14 stanowiskach: Berżniki, Borki, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Nożegary, Ożynnik, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Szurpiły, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 9 stanowiskach: Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Machnacz, Orłówka, Podbagny, Posada, Sierchanowo, Wilkasy. Ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach: Czerwonka, Kruszyn. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 19 stanowiskach: Bachanowo, Borki, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Ożynnik, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sidorówka, Sierchanowo, Szurpiły, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach: Mierkinie, Orłówka, Podbagny, Romejki, Wilkasy. Ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach: Czerwonka, Machnacz. Ocenę XX wystawiono na 3 stanowiskach: Berżniki, Nożegary, Żyliny. W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono aż na 26 stanowiskach. Jedynie na stanowisku Gaciszki uległa ona pogorszeniu z FV na U1. Nie zaobserwowano tam wprowadzie oznak chorób i uszkodzeń, ale utrzymuje się tam bardzo niewielka liczba osobników kwitnących. Osobniki są również słabo rozwinięte (niewysokie). Ocenę U1 wystawiono także na stanowisku Czerwonka. Miała tu miejsce podobna sytuacja. Nie stwierdzono również oznak chorób i uszkodzeń, ale osobniki były niskie i bardzo słabo kwitły. Na jednym stanowisku wystawiono ocenę XX, ponieważ nie odnaleziono tam gatunku.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

- **Powierzchnia potencjalnego siedliska:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 20 stanowiskach (Berżniki, Borki, Dowspuda, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Szurpiły, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Czerwonka, Sierchanowo, Wilkasy, Żyliny). Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Gaciszki. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 25 stanowiskach (Bachanowo, Berżniki, Borki, Czerwonka, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Machnacz, Mierkinie, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Romejki, Sadowo, Sarnianka, Sidorówka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy, Żyliny). Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Dowspuda, Kruszyn, Łempis). Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Gaciszki. W bieżącym cyklu 2015-2018 nastąpiła kolejna poprawa i ocenę FV wystawiono aż na 27 stanowiskach. Powierzchnia potencjalnego siedliska była na znakomitej większości stanowisk wielokrotnie większa od zajmowanej. Ocenę U1 wystawiono jedynie na 2 stanowiskach (Dowspuda, Kruszyn), gdzie ocena ta utrzymała się bez zmian od ubiegłego cyklu.

- **Powierzchnia zajętego siedliska:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Dowspuda, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik,

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Podbagny, Sadowo, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach (Gościniec, Hwoźna, Romanówka, Sarnianka, Sierchanowo). Ocenę U2 wystawiono na 12 stanowiskach (Berżniki, Borki, Czerwonka, Gaciszki, Gawlik, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Posada, Szurpiły, Wilkasy, Żyliny). **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach (Bachanowo, Dowspuda, Gawlik, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Romejki, Sierchanowo, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach (Borki, Gościniec, Kruszyn, Posada, Sarnianka). Ocenę U2 wystawiono na 13 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Gaciszki, Hwoźna, Machnacz, Mierkinie, Nożegary, Romanówka, Sadowo, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy, Żyliny). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 20 stanowiskach. Na dużej części stanowisk nastąpiła poprawa oceny wskaźnika (Borki, Gaciszki, Machnacz, Szurpiły, Wilkasy, Posada). Obecnie powierzchnia zajętego siedliska przekracza tam 20 m kw. Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach (Gościniec, Kruszyn, Sidorówka). Powierzchnia zajętego siedliska wynosiła tam 15-20 m kw. Ocenę U2 utrzymała się na 5 stanowiskach (Czerwonka, Hwoźna, Mierkinie, Romanówka, Sadowo). Powierzchnia zajętego siedliska wahała się tam od 2,5 do 10 m kw. Na stanowisku Sarnianka nastąpił spadek z U1 na U2 (obecnie nie stwierdzono tam występowania gatunku).

- **Stabilność powierzchni zajętego siedliska:** **W latach 2009-2011** nie oceniono wskaźnika. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 16 stanowiskach (Bachanowo, Borki, Czerwonka, Gawlik, Hwoźna, Kosy Most, Machnacz, Mierkinie, Posada, Romanówka, Romejki, Sarnianka, Sidorówka, Sierchanowo, Wilkasy, Łempis). Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Dowspuda, Kruszyn, Orłówka, Szurpiły). Ocenę U2 wystawiono na 9 stanowiskach (Berżniki, Gaciszki, Gościniec, Kamienista Droga, Nożegary, Ożynnik, Podbagny, Sadowo, Żyliny). **W bieżącym cyklu 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 24 stanowiskach. Na dużej części stanowisk nastąpiła poprawa oceny wskaźnika (Dowspuda, Gaciszki, Gościniec, Kamienista Droga, Kruszyn, Orłówka, Ożynnik, Sadowo, Szurpiły). Powierzchnia zajętego siedliska była tam stabilna, nie uległa zmniejszeniu, a w części przypadków nastąpił jej wzrost. Gorszą ocenę wystawiono jedynie na dwóch stanowiskach. Na stanowisku Podbagny powierzchnia zajętego siedliska była mniejsza o 10% (wystawiono tam ocenę U1, wcześniej U2), a na stanowisku Sarnianka gatunku nie odnaleziono (spadek oceny z FV na U2). Na stanowiskach dodanych do monitoringu (Olszanka, Orłówka 2, Pogorzałe) wystawiono ocenę XX ze względu na brak możliwości oceny wskaźnika.

- **Zwarcie drzew i krzewów:** **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 19 stanowiskach (Berżniki, Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gościniec, Kamienista Droga, Kosy Most, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Wilkasy, Łempis, Żyliny). Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Borki, Gawlik, Kruszyn, Szurpiły). Ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach - Hwoźna, Posada. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 9 stanowiskach: Borki, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Sarnianka, Sierchanowo. Ocenę U1 wystawiono na 7 stanowiskach: Gościniec, Kruszyn, Nożegary, Ożynnik, Posada, Romejki, Żyliny. Ocenę U2 wystawiono na 13 stanowiskach: Bachanowo, Berżniki, Czerwonka, Dowspuda, Machnacz, Mierkinie, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy, Łempis. **W bieżącym 2015-2018** ocenę FV wystawiono na 13 stanowiska, co pokazuje że dalej na większości stanowisk ocena tego wskaźnika jest niezadawalająca lub zła. Ocena FV utrzymała się w większości przypadków (Borki, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Kamienista

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Droga, Kosy Most Orłówka Sarnianka, Sierchanowo). Jedynie w dwóch przypadkach nastąpiła poprawa (Ożynnik, Podbagny). Ocenę FV wystawiono także na 2 nowych, dodanych do monitoringu stanowiskach (Olszanka, Orłówka 2). Wartość wskaźnika nie przekraczała tam 10%. Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach (Gościńiec, Kruszyn, Pogorzale, Romejki, Sadowo) gdzie wartość wskaźnika wahała się tam między 15 a 30%. Ocenę U2 wystawiono aż na 11 stanowiskach (Bachanowo, Czerwonka, Dowspuda, Machnacz, Mierkinie, Posada, Romanówka, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy, Łempis) co jest zbliżone do wyników uzyskanych w ubiegłym cyklu. Ocena ta utrzymała się na większości stanowisk, pogorszeniu uległa na stanowisku Posada, a nieznacznej poprawie (z U1 na U2) na stanowiskach Podbagny i Sadowo. Poprawa ta może być jedna tylko pozorna (nieco inna ocena stopnia zwarcia przez ekspertów).

- **Ocienienie: W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 21 stanowiskach: Berżniki, Borki, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: Czerwonka, Dowspuda, Szurpiły, Wilkasy. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 14 stanowiskach: Berżniki, Borki, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Posada, Romejki, Sierchanowo, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 7 stanowiskach: Dowspuda, Mierkinie, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Szurpiły. Ocenę U2 wystawiono na 8 stanowiskach: Bachanowo, Czerwonka, Hwoźna, Kruszyn, Machnacz, Sidorówka, Wilkasy, Łempis. **W bieżącym 2015-2018** cyklu uzyskano bardzo zbliżone wyniki do tych z cyklu ubiegłego. Ocenę FV wystawiono na 15 stanowiskach, przy czym w znakomitej większości utrzymała się ona tych samych stanowiskach. Poprawie uległa na stanowisku Sadowo i Szurpiły. Również na nowych dodanych stanowiskach (Olszynak, Orłówka 2) była ona właściwa i wahała się między 31 a 60%. Ocenę U1 wystawiono na 9 stanowiskach (Bachanowo, Dowspuda, Kruszyn, Machnacz, Mierkinie, Podbagny, Pogorzale, Romanówka, Sarnianka), gdzie ocienienie wynosiło od 15 do 30% lub pomiędzy 61-75%. Poprawie uległa ona na stanowiskach Bachanowo, Kruszyn i Machnacz, jednak zmiana ta może być jedynie pozorna i wynikać z nieco innej oceny stopnia ocienienia przez ekspertów. Ocenę U2 wystawiono na 5 stanowiskach: Czerwonka, Hwoźna, Sidorówka, Wilkasy, Łempis. Na wszystkich tych stanowiska nie uległa ona zmianie i ocienienie wyniosło ponad 75%

- **Gatunki ekspansywne: W latach 2009-2011 W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 18 stanowiskach: Berżniki, Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Szurpiły, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 7 stanowiskach: Borki, Gawlik, Kosy Most, Orłówka, Sarnianka, Sierchanowo, Wilkasy. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 11 stanowiskach: Bachanowo, Dowspuda, Gaciszki, Gościńiec, Mierkinie, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Sidorówka, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach: Czerwonka, Kosy Most, Machnacz, Posada, Romanówka, Sadowo, Sierchanowo, Szurpiły. Ocenę U2 wystawiono na 10 stanowiskach: Berżniki, Borki, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Podbagny, Romejki, Sarnianka, Wilkasy. **W bieżącym 2015-2018** ocena wskaźnika wypadła nieco lepiej i tak jak w cyklu 2009-2011 na większości stanowisk była właściwa. Poprawie uległa ona na stanowiskach Borki, Hwoźna Kosy Most, Machnacz Podbagny Sadowo Szurpiły, Łempis. Na stanowiskach tych udział gatunków ekspansywnych (*Urtica dioica*, *Pteridium aquilinum*, *Aegopodium podagraria*) wynosił poniżej 20%. Ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: Czerwonka,

Romanówka, Romejki, Sidorówka. Udział gatunków ekspansywnych wynosił tam między 20 a 40%. Ocenę U2 wystawiono na 6 stanowiskach (Gawlik, Kamienista Droga, Kruszyn, Posada, Sarnianka, Wilkasy), przy czym poprawie uległa na 5 stanowiskach, pogorszeniu na 1 stanowisku (Posada). Do gatunków najbardziej ekspansywnych wypierających gatunek i osiągających nawet 60% pokrycia można zaliczyć *Chaerophyllum aromaticum* i *Pteridium aquilinum*.

- **Gatunki obce, inwazyjne:** W latach 2009-2011 ocenę FV wystawiono na 22 stanowiskach: Berżniki, Borki, Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach: Gaciszki, Podbagny, Żyliny. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 24 stanowiskach: Bachanowo, Borki, Czerwonka, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Mierkinie, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Romanówka, Romejki, Sadowo, Sarnianka, Sidorówka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach: Berżniki, Dowspuda, Gaciszki, Posada, Żyliny. W bieżącym 2015-2018 ocena wskaźnika wypadła jeszcze lepiej i na 26 stanowiskach była właściwa. Obce gatunki inwazyjne stwierdzono tylko na 3 stanowiskach (Borki, Gawlik, Posada). Na dwóch stanowiskach nastąpiło pogorszenie (Borki, Gawlik), gdzie zanotowano obecność takich gatunków jak *Erigeron annuus* i *Impatiens parviflora*. Pokrycie tych gatunków nie przekraczało 10%. Na stanowisku Posada utrzymała się niewłaściwa ocena, poprawie na FV uległa natomiast ocena na stanowisku Dowspuda gdzie obecnie nie stwierdzono gatunków obcych. Stanowiska Bereżki i Żyliny gdzie notowano gatunki obce w ubiegłym cyklu zostały usunięte z monitoringu.

- **Wysokość runi/runa:** Ocenę FV wystawiono na 21 stanowiskach: Berżniki, Czerwonka, Gaciszki, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 3 stanowiskach: Borki, Gawlik, Gościńiec. Ocenę XX wystawiono na 1 stanowisku: Dowspuda. W poprzednim cyklu 2013-2014 ocenę FV wystawiono na 18 stanowiskach: Bachanowo, Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gościńiec, Machnacz, Mierkinie, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Romejki, Sadowo, Sidorówka, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach: Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Sarnianka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy. Ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach: Berżniki, Borki, Gawlik. W bieżącym 2015-2018 ocena wskaźnika wypadła nieco lepiej. Ocenę FV wystawiono na 21 stanowiskach, przy czym poprawie uległa na stanowiskach Kosy Most i Sierchanowo. Ocenę FV wystawiono także na wszystkich nowych, dodanych do monitoringu stanowiskach (Olszanka, Orłówka 2, Pogorzale). Na pozostałych wszystkich 8 stanowiskach wystawiono ocenę U1 (Borki, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Sarnianka, Szurpiły, Wilkasy). Obecnie na żadnym stanowisku nie oceniono tego wskaźnika na U2 (wartość wskaźnika nigdzie nie przekraczała 100 cm).

- **Martwa materia organiczna (wojłok):** W latach 2009-2011 Ocenę FV wystawiono na 24 stanowiskach: Berżniki, Borki, Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo,

Wilkasy, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 1 stanowisku: Szurpiły. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 13 stanowiskach: Dowspuda, Gaciszki, Mierkinie, Nożegary, Podbagny, Posada, Romanówka, Romejki, Sadowo, Sidorówka, Wilkasy, Łempis, Żyliny. Ocenę U1 wystawiono na 16 stanowiskach: Bachanowo, Berżniki, Borki, Czerwonka, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Orłówka, Ożynnik, Sarnianka, Sierchanowo, Szurpiły. **W bieżącym 2015-2018 cyklu** uzyskano bardzo zbliżone wyniki. Na 24 stanowiskach wskaźnik oceniono na FV (wartości wskaźnika nie przekroczyła 0,5 cm), na 13 na U1 (wartość wskaźnika w granicach 0,5 do 3 cm). Ocena wskaźnika uległa poprawie na stanowisku Kosy Most i Sierchanowo, pogorszeniu Posada i Wilkasy. Zmiana ta może być pozorna i wynikać np. z wyboru innych miejsc do pomiaru wojłoku.

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacja na stanowiskach

Obecnie stan populacji w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednich cyklach oceniono jako niewłaściwy (U1). **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach: Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Sadowo, Sierchanowo, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 8 stanowiskach: Borki, Gawlik, Hwoźna, Kruszyn, Machnacz, Posada, Romanówka, Żyliny. Ocenę U2 wystawiono na 7 stanowiskach: Berżniki, Czerwonka, Gaciszki, Nożegary, Sarnianka, Szurpiły, Wilkasy. W poprzednim cyklu **2013-2014** ocenę FV wystawiono na 6 stanowiskach: Bachanowo, Dowspuda, Gaciszki, Ożynnik, Posada, Sierchanowo. Ocenę U1 wystawiono na 13 stanowiskach: Borki, Gawlik, Kosy Most, Kruszyn, Mierkinie, Orłówka, Podbagny, Romanówka, Romejki, Sarnianka, Sidorówka, Wilkasy, Łempis. Ocenę U2 wystawiono na 10 stanowiskach: Berżniki, Czerwonka, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Machnacz, Nożegary, Sadowo, Szurpiły, Żyliny. **W bieżącym 2015-2018** ocena parametru uległa pewnej poprawie, jednak dalej na większości stanowisk jest niezadawalająca lub zła. Ocenę FV wystawiono na 12 stanowiskach (Bachanowo, Borki, Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Orłówka 2, Posada, Romejki, Sierchanowo, Łempis). Na tych stanowiskach liczba kęp przekraczała 20, a stan zdrowotny był dobry. Widać tu poprawę oceny na części stanowisk (Borki, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Romejki, Łempis). Również na niektórych nowych, dodanych stanowiskach (Orłówka 2), parametr ten oceniono na FV. Ocenę U1 wystawiono na 12 stanowiskach (Czerwonka, Gaciszki, Gawlik, Kruszyn, Mierkinie, Olszanka, Ożynnik, Podbagny, Pogorzałe, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy), natomiast ocenę U2 wystawiono na 5 stanowiskach (Hwoźna, Machnacz, Romanówka, Sadowo, Sarnianka). Zmniejszyła się o połowę liczba stanowisk ocenionych na U2 w ubiegłym cyklu co może świadczyć o pewnych tendencjach wzrostowych liczebności rzepika na stanowiskach. Jednak dalej na większości stanowisk jest ona niezadawalająca lub zła.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedlisko gatunku na stanowiskach

Obecnie stan siedliska rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako zły (U2). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną FV. **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 15 stanowiskach: Berżniki, Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Nożegary, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 9 stanowiskach: Borki, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Machnacz, Posada, Szurpiły, Wilkasy, Żyliny. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Czerwonka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** nastąpiła duża zmiana i ocenę FV wystawiono tylko na jednym stanowisku (Orłówka). Ocenę U1 wystawiono na 13 stanowiskach (Bachanowo, Gaciszki, Gościńiec, Kosy Most, Mierkinie, Nożegary, Ożynnik, Posada, Romejki, Sidorówka, Sierchanowo, Szurpiły, Żyliny). Ocenę U2 wystawiono na 15 stanowiskach (Berżniki, Borki, Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Wilkasy, Łempis). **W bieżącym 2015-2018 cyklu** ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Borki, Gaciszki, Kosy Most, Olszanka, Orłówka, Orłówka 2, Ożynnik, Sierchanowo), co jest pewną poprawą, jednak dalej na większości stanowisk jest ona niezadawalająca lub zła. Ocenę U1 wystawiono na 6 stanowiskach (Gościńiec, Hwoźna, Podbagny, Pogorzałe, Romejki, Sadowo). Na ponad połowie stanowisk (15 stanowisk) wystawiono ocenę U2. Utrzymała się ona na stanowiskach Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Romanówka, Sarnianka, Wilkasy, Łempis. Pogorszeniu uległa natomiast na stanowiskach Bachanowo, Mierkinie, Posada, Sidorówka, Szurpiły. Na ogólną złą ocenę parametru główny wpływ miały dwa wskaźniki kardynalne: zwarcie drzew i krzewów (wskaźnik oceniony na U2 na 11 stanowiskach) oraz gatunki ekspansywne (wskaźnik oceniony na U2 na 6 stanowiskach).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektywy ochrony gatunku na stanowiskach

Obecnie perspektywy ochrony rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako niewłaściwe (U1). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną FV. **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 19 stanowiskach: Borki, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Machnacz, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Szurpiły, Wilkasy, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 5 stanowiskach: Berżniki, Hwoźna, Kruszyn, Nożegary, Żyliny. Ocenę U2 wystawiono na stanowisku Czerwonka. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach: Bachanowo, Mierkinie, Ożynnik, Posada, Sidorówka. Ocenę U1 wystawiono na 20 stanowiskach: Borki, Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kosy Most, Kruszyn, Machnacz, Orłówka, Podbagny, Romanówka, Romejki, Sadowo, Sarnianka, Sierchanowo, Wilkasy, Łempis. Ocenę U2 wystawiono na 4 stanowiskach: Berżniki, Nożegary, Szurpiły, Żyliny. **W bieżącym 2015-2018 cyklu** ocenę FV wystawiono na 13 stanowiskach (Bachanowo, Borki, Gościńiec, Kosy Most, Mierkinie, Olszanka, Orłówka, Orłówka 2, Ożynnik, Pogorzałe, Romejki, Sierchanowo, Łempis) co stanowi pewną poprawę. Ocenę U1 wystawiono na 15 stanowiskach (Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy) a ocenę U2 wystawiono na stanowisku Sarnianka, gdzie w bieżącym cyklu gatunku nie stwierdzono. Perspektywy ochrony na większości stanowisk są niewłaściwe z uwagi na ogólnie zły stan siedliska na stanowiskach. Duża część stanowisk zagrożona jest sukcesją wtórną. Wzrost

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem
specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

zwarcia drzew i krzewów może powodować niekorzystne nadmierne ocienienie stanowiska, a także w przypadku zarastania ścieżek utrudniać migrację zwierząt roznoszących diaspory gatunku. Perspektyw ochrony są również niewłaściwe z powodu małej liczebności populacji na znacznej części stanowisk (oceny U1 parametru populacja), co może grozić zanikiem niektórych populacji w wyniku działania czynników losowych.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Obecnie stan ochrony rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako zły (U2). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną U1. **W latach 2009-2011** ocenę FV wystawiono na 10 stanowiskach: Dowspuda, Gościńiec, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Ożynnik, Podbagny, Sadowo, Sierchanowo, Łempis. Ocenę U1 wystawiono na 10 stanowiskach: Borki, Gaciszki, Gawlik, Hwoźna, Kruszyn, Machnacz, Posada, Romanówka, Szurpiły, Żyliny. Ocenę U2 wystawiono na 5 stanowiskach: Berżniki, Czerwonka, Nożegary, Sarnianka, Wilkasy. **W poprzednim cyklu 2013-2014** ocenę U1 wystawiono na 10 stanowiskach: Bachanowo, Gaciszki, Kosy Most, Mierkinie, Orłówka, Ożynnik, Posada, Romejki, Sidorówka, Sierchanowo. Ocenę U2 wystawiono na 19 stanowiskach: Berżniki, Borki, Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Gościńiec, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Nożegary, Podbagny, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Szurpiły, Wilkasy, Łempis, Żyliny. **W bieżącym cyklu 2015-2018** nastąpiła pewna poprawa, mianowicie na 5 stanowiskach (Borki, Kosy Most, Orłówka, Orłówka 2, Sierchanowo) wystawiono ocenę FV. W poprzednim cyklu takiej oceny nie wystawiono na żadnym stanowisku. Ocenę U1 wystawiono na 7 stanowiskach (Gaciszki, Gościńiec, Olszanka, Ożynnik, Podbagny, Pogorzałe, Romejki). Najwięcej jednak stanowisk otrzymało ocenę U2 (Bachanowo, Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Hwoźna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Mierkinie, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy, Łempis). Dominująca, zła ocena stanu ochrony wynika przede wszystkim ze złej oceny parametru siedlisko (duże zwarcie drzew i krzewów na stanowiskach, ekspansja konkurencyjnych gatunków rodzimych).

II. B. POZOSTAŁE TABELLE NA POZIOMIE STANOWISKA:

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku rzepik szczeniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
1	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	180	Romanówka	U1	U1	U2	FV	U2	U2	FV	U1	U1	U1	U2	U2
2	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	184	Ożynnik	FV	FV	U1	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1	U1
3	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	186	Machnacz	U1	U2	U2	U1	U2	U2	FV	U1	U1	U1	U2	U2
4	-	-	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	187	Podbagny	FV	U1	U1	FV	U2	U1	FV	U1	U1	FV	U2	U1
5	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	188	Sadowo	FV	U2	U2	FV	U2	U1	FV	U1	U1	FV	U2	U2
6	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	217	Orłówka	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV	U1	FV
7	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	221	Kosy Most	FV	U1	FV	FV	U1	FV	FV	U1	FV	FV	U1	FV
8	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	222	Hwoźna	U1	U2	U2	U1	U2	U1	U1	U1	U1	U1	U2	U2
9	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	223	Sierchanowo	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV	U1	FV	FV	U1	FV
10	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie / Pojezierze	239	Dowspuda	FV	FV	FV	FV	U2	U2	FV	U1	U1	FV	U2	U2

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
			Zachodniosuwalskie														
11	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	247	Łempis	FV	U1	FV	FV	U2	U2	FV	U1	FV	FV	U2	U2
12	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	379	Gościniec	FV	U2	FV	FV	U1	U1	FV	U1	FV	FV	U2	U1
13	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	386	Kamienista Droga	FV	U2	FV	FV	U2	U2	FV	U1	U1	FV	U2	U2
14	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	387	Kruszyn	U1	U1	U1	FV	U2	U2	U1	U1	U1	U1	U2	U2
15	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	388	Borki	U1	U1	FV	U1	U2	FV	FV	U1	FV	U1	U2	FV
16	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	389	Gawlik	U1	U1	U1	U1	U2	U2	FV	U1	U1	U1	U2	U2
17	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	390	Sarnianka	U2	U1	U2	FV	U2	U2	FV	U1	U2	U2	U2	U2
18	PLH200022	Dolina Górnej Rospudy	podlaskie / Pojezierze Zachodniosuwalskie	418	Posada	U1	FV	FV	U1	U1	U2	FV	FV	U1	U1	U1	U2
19	PLH200022	Dolina Górnej Rospudy	podlaskie / Pojezierze Zachodniosuwalskie	421	Czerwonka	U2	U2	U1	U2	U2	U2	U2	U1	U1	U2	U2	U2
20	-	-	warmińsko-	422	Wilkasy	U2	U1	U1	U1	U2	U2	FV	U1	U1	U2	U2	U2

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
			mazurskie / Pojezierze Elckie														
21	PLH200007	Pojezierze Sejneńskie	podlaskie / Pojezierze Sejneńskie	463	Gaciszki	U2	FV	U1	U1	U1	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1
22	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie / Pojezierze Północnosuwalskie	464	Szurpiły	U2	U2	U1	U1	U1	U2	FV	U2	U1	U1	U2	U2
23	-	-	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	706	Romejki	-	U1	FV	-	U1	U1	-	U1	FV	-	U1	U1
24	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	707	Bachanowo	-	FV	FV	-	U1	U2	-	FV	FV	-	U1	U2
25	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	708	Mierkinie	-	U1	U1	-	U1	U2	-	FV	FV	-	U1	U2
26	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie / Pojezierze Północnosuwalskie	709	Sidorówka	-	U1	U1	-	U1	U2	-	FV	U1	-	U1	U2
27	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	865	Olszanka	-	-	U1	-	-	FV	-	-	FV	-	-	U1
28	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie / Równina Bielska	866	Orłówka 2	-	-	FV	-	-	FV	-	-	FV	-	-	FV
29	-	-	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	867	Pogorzale	-	-	U1	-	-	U1	-	-	FV	-	-	U1
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	10	6	12	15	1	8	19	5	13	10	-	5

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem
specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> na poszczególnych stanowiskach											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
					U1	8	13	12	9	13	6	5	20	15	10	10	7
					U2	7	10	5	1	15	15	1	4	1	5	19	17
					XX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM liczba ocen						32\25	32\29	32\29	32\25	32\29	32\29	32\25	32\29	32\29	32\25	32\29	32\29
UWAGI: Brak																	

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab. 4. Aktualne oddziaływania łącznie - **dane ogólne** - na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018.

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowie nie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																											
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018									
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
A03	koszenie / ścinanie trawy	Pobocze dróg wykasane jest mechanicznie powodując bezpośrednie niszczenie osobników ale też zapobiegając rozwojowi roślinności drzewiastej.	3/25	3/29	2/29	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
A03.0 2	nieintensywne koszenie	Koszenie terenu promuje zadarnienie powierzchni przez trawę.	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A04.0 2	wypas nieintensywny	Wypas bydła i koni przyczynia się do rozwoju zbiorowisk okrajkowych ze stanowiskami gatunku	-	3/29	3/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
A04.0 3	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Brak ekstensywnego wypasu jest zagrożeniem dla siedliska gatunku.	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Zniszczenie stanowiska na skutek zrywki drewna. Z drugiej	4/25	1/29	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowieni e - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
		strony pozyskanie drewna zmniejsza ocienienie																														
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Składowanie drewna okresowo niszczy siedlisko, ale sprzyja utrzymaniu jego otwartego charakteru.	1/25	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D	Transport i sieci komunikacyjne	Gatunek jest związany głównie z okrajkami dróg leśnych. Z drugiej strony rośliny bywają uszkodzane mechanicznie w wyniku ruchu na drogach	2/25	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Sąsiedztwo dróg gruntowych sprzyja utrzymaniu charakteru siedliska gatunku. Użytkowanie ścieżek i dróg leśnych przyczynia się do rozwoju zbiorowisk okrajkowych umożliwiając zoochorię	4/25	7/29	8/29	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	1	3	3	-	-	-	-	1	-

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem
specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowieni e - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																											
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018									
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
D01.0 1	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Istnienie drogi jest warunkiem rozwoju roślinności okrajkowej, której składnikiem jest <i>Agrimonia pilosa</i> .	5/25	1/29	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
D01.0 2	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Obecność drogi zapewnia utrzymanie widnego pobocza, na którym rozwija się gatunek. Jednocześnie wzmaga wydeptywanie i mechaniczne niszczenie roślin.	6/25	16/29	13/29	-	3	3	-	-	-	-	-	-	2	2	2	-	9	-	1	-	-	2	6	1	-	3	-	1	-	-	
E03	odpady, ścieki	Zaśmiecanie	1/25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
E03.0 4	Inne odpady	Zaśmiecenie przydroży	2/25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
G01.0 2	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Niektóre stanowiska zostały zniszczone na skutek zagospodarowani a turystycznego	1/25	1/29	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
G05.0 1	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Fizyczne, przypadkowe niszczenie części osobników gatunków	1/25	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
G05.0	niewłaściwie realizowane	Brak	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA- NIE	Uszczegółowieni- e - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																										
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -		
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018								
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
7	działania ochronne lub ich brak	ekstensywnego użytkowania jest zagrożeniem dla siedliska gatunku.																														
H05.0 1	odpadki i odpady stałe	Śmieci z gospodarstw domowych.	-	1/29	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
I01	obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czerechmy amerykańskiej, nawłoci późnej, barszczu Sosnowskiego	1/25	3/29	2/29	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Presja roślinożerców – zgrzyzanie pędów generatywnych przez zwierzęta	10/25	-	-	-	-	-	1	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Wkraczanie gatunków drzewiastych na stanowisko. Ekspansja jeżyn, pokrzyw, szczawiu, podagrycznika	-	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-		
K02.0 1	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Rozwój podszytu i ekspansywnych bylin.	20/25	15/29	11/29	-	1	-	-	-	-	1	15	3	-	-	-	-	-	-	4	10	1	-	-	-	-	-	-	4	7	-
K04.0 1	konkurencja	Rozwój podszytu i ekspansywnych bylin.	-	8/29	7/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	1	-	-	-	-	-	-	4	2	1	
K04.0	pasżytnictwo	Porażenie	6/25	10/29	-	-	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWA NIE	Uszczegółowieni e - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem			Liczba stanowisk gatunku <i>rzepik szczeciniasty</i> <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem i intensywnością																											
			Poprzedni o 2009- 2011	Poprzedni o 2013- 2014	Tera z 2015 - 2018	Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			Wpływ pozytywny +			Wpływ neutralny 0			Wpływ negatywny -			
						Poprzednio 2009-2011									Poprzednio 2013-2014									Teraz 2015-2018									
						A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	
2		grzybem <i>Pucciniastrum agrimoniae</i>																															
K04.0 3	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Stosunkowo liczne pędy porażone przez rdzę.	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
K05.0 2	zmniejszenie płodności / depresja genetyczna u roślin (w tym kojarzenie krewniacze)	Na stanowisku utrzymuje się niewielka liczba osobników generatywnych	-	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-		
Liczba stanowisk, na których stwierdzono oddziaływania/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk						0/2 5	10/2 5	5/2 5	0/2 5	5/2 5	6/2 5	5/2 5	15/2 5	6/2 5	2/2 9	8/2 9	6/2 9	0/2 9	9/2 9	1/2 9	10/2 9	15/2 9	14/2 9	4/2 9	10/2 9	5/2 9	0/2 9	3/2 9	1/2 9	10/2 9	13/2 9	2/2 9	
Liczba wystąpień oddziaływania o określonej intensywności /liczba stanowisk, na których zdiagnozowano oddziaływanie o danej intensywności						0/0	14/1 0	5/5	0/0	6/5	6/6	5/5	24/1 5	7/6	2/2	8/8	6/6	0/0	11/ 9	1/1	13/1 0	16/1 5	17/1 4	4/4	10/1 0	5/5	0/0	4/3	1/1	10/1 0	13/1 3	2/2	

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab.4.A. Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla gatunku rzepik szczeciński *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

KOD	AKTUALNE ODDZIAŁYWANIE	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciński <i>Agrimonia pilosa</i> z danym oddziaływaniem - razem	Liczba stanowisk na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa↑, w tym zmniejszenie intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie↓, w tym zwiększenie intensywności
A03	koszenie / ścinanie trawy	Pobocze dróg wykaszane jest mechanicznie powodując bezpośrednie niszczenie osobników ale też zapobiegając rozwojowi roślinności drzewiastej.	3/29	2	-	-
A03.02	nieintensywne koszenie	Koszenie terenu promuje zadarnienie powierzchni przez trawy.	1/29	-	1	-
A04.02	wypas nieintensywny	Wypas bydła i koni przyczynia się do rozwoju zbiorowisk okrajowych ze stanowiskami gatunku	3/29	2	-	1
A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Brak ekstensywnego wypasu jest zagrożeniem dla siedliska gatunku.	1/29	-	1	-
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Zniszczenie stanowiska na skutek zrywki drewna. Z drugiej strony pozyskanie drewna zmniejsza ocienienie	1/29	-	1	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Składowanie drewna okresowo niszczy siedlisko, ale sprzyja utrzymaniu jego otwartego charakteru.	1/29	-	1	-
D	Transport i sieci komunikacyjne	Gatunek jest związany głównie z okrajkami dróg leśnych. Z drugiej strony rośliny bywają uszkodzane mechanicznie w wyniku ruchu na drogach	0/29	-	-	-
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Sąsiedztwo dróg gruntowych sprzyja utrzymaniu charakteru siedliska gatunku. Użytkowanie ścieżek i dróg leśnych przyczynia się do rozwoju zbiorowisk okrajowych umożliwiając zoochorię	10/29	3	3	4
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Istnienie drogi jest warunkiem rozwoju roślinności okrajowej, której składnikiem jest <i>Agrimonia pilosa</i> .	1/29	-	1	-
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Obecność drogi zapewnia utrzymanie widnego pobocza, na którym rozwija się gatunek. Jednocześnie wzmacnia wydeptywanie i mechaniczne niszczenie roślin.	16/29	9	3	1
E03	odpady, ścieki	Zaśmiecanie	0/29	-	-	-
E03.04	Inne odpady	Zaśmiecenie przydroży	0/29	-	-	-
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych	Niektóre stanowiska zostały zniszczone na skutek zagospodarowania turystycznego	1/29	-	1	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Fizyczne, przypadkowe niszczenie części osobników gatunków	0/29	-	-	-
G05.07	niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Brak ekstensywnego użytkowania jest zagrożeniem dla siedliska gatunku.	1/29	-	1	-
H05.01	odpady i odpady stałe	Śmieci z gospodarstw domowych.	1/29	-	-	1
I01	obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czerechmy amerykańskiej, nawłoci późnej, barszczu Sosnowskiego	5/29	-	3	2
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Presja roślinożerców – zgryzanie pędów generatywnych przez zwierzęta	0/29	-	-	-
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Wkraczanie gatunków drzewiastych na stanowisko. Ekspansja jeżyn, pokrzyw, szczawiu, podagrycznika	1/29	-	-	1
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Rozwój podszytu i ekspansywnych bylin.	16/29	10	5	1
K04.01	konkurencja	Rozwój podszytu i ekspansywnych bylin. Rozwój podszytu i ekspansywnych bylin.	9/29	5	2	2
K04.02	pasożytnictwo	Porażenie grzybem <i>Pucciniastrum agrimoniae</i>	10/29	-	10	-
K04.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Stosunkowo liczne pędy porażone przez rdzę.	1/29	-	1	-
K05.02	zmniejszenie płodności / depresja genetyczna u roślin (w tym kojarzenie krewniacze)	Na stanowisku utrzymuje się niewielka liczba osobników generatywnych	1/29	-	-	1
Podsumowanie zmian: W bieżącym cyklu 2015-2018 stwierdzono 10 różnych oddziaływań spośród 24 wszystkich. W poprzednim cyklu 2013-2014 odnotowano 74 wystąpień (17 różnych oddziaływań na stanowiskach). W bieżącym cyklu 2015-2018 odnotowano 49 wystąpień (10 różnych oddziaływań na stanowiskach). Jak wynika z powyższego porównania w 31 przypadkach nie nastąpiła zmiana, w 34 przypadkach nastąpiła poprawa, w 14 przypadkach nastąpiło pogorszenie.						

STAN I ZMIANY W CZASIE POSZCZEGÓLNYCH AKTUALNYCH ODDZIAŁYWAŃ DLA GATUNKU NA STANOWISKACH

Podsumowanie:

A03 koszenie / ścinanie trawy. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i neutralnym wpływie.

A03.02 nieintensywne koszenie. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

A04.02 wypas nieintensywny. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie.

A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie.

W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

D Transport i sieci komunikacyjne. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie.

D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

D01.02 drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie lub oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i pozytywnym wpływie lub oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie lub oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie.

E03 odpady, ścieki. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

E03.04 Inne odpady. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i pozytywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

H05.01 odpadki i odpady stałe. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-

2018 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie.

I01 obce gatunki inwazyjne. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej i słabej intensywności i negatywnym wpływie.

K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i neutralnym wpływie. oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 brak oddziaływania.

K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja. W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o średniej intensywności i pozytywnym wpływie. oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej i średniej intensywności i negatywnym wpływie.

K04.01 konkurencja. W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o silnej, średniej i słabej intensywności i negatywnym wpływie.

K04.02 pasożytnictwo. W cyklu 2009-2011 oddziaływanie o słabej intensywności i neutralnym wpływie. oddziaływanie o silnej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o słabej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

K04.03 zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe). W cyklu 2009-2011 brak oddziaływania. W cyklu 2013-2014 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie. W cyklu 2015-2018 brak oddziaływania.

K05.02 zmniejszenie płodności / depresja genetyczna u roślin (w tym kojarzenie krewniacze). W cyklu 2009-2011 oraz 2013-2014 brak oddziaływania. W cyklu 2015-2018 oddziaływanie o średniej intensywności i negatywnym wpływie.

Komentarz:

Różny sposób kodowania typów oddziaływań sprawia problem z ich ujednoliceniem. W latach 2009-2011 notowano oddziaływania o wpływie pozytywnym, neutralnym i negatywnym. W cyklu tym największy pozytywny wpływ miały oddziaływania związane z istnieniem dróg i ścieżek (D01, D01.01, D01.02). Obecność drogi zapewnia utrzymanie widnego pobocza, na którym rozwija się gatunek. Z drugiej jednak strony wzmacnia wydeptywanie i mechaniczne niszczenie roślin, dlatego na niektórych stanowiskach oddziaływanie to opisano jako neutralne. Do głównych negatywnych oddziaływań w tym cyklu zaliczono zachodzenie procesów sukcesyjnych (**K02.01**), prowadzących do zwiększenia zwarcia drzew i krzewów, ekspansji gatunków niepożądanych i wzrostu ocienienia. Inne opisywane wtedy oddziaływania to presja roślinożerców i zgryzanie pędów generatywnych przez zwierzęta (K), pasożytnictwo polegające na porażeniu rzepika grzybem *Pucciniastrum agrimoniae* (często oceniane też jako neutralne) oraz wykaszanie poboczy dróg skutkujące niszczeniem osobników rzepika (A03). To ostatnie oddziaływanie opisywano też jako neutralne. W kolejnym cyklu dalej zwracano uwagę na niekorzystne zachodzenie procesów sukcesyjnych na stanowiskach, a także porażenie przez grzyba *Pucciniastrum agrimoniae*. Do pozytywnych oddziaływań, chociaż nie na wszystkich stanowiskach zaliczono obecność dróg i ścieżek zapewniające utrzymanie odpowiedniego doświetlenia stanowiska. W bieżącym cyklu sukcesja i zarastanie stanowisk przez drzewa i krzewy, a także rozwój ekspansywnych gatunków (konkurencja) stanowią jedno z głównych negatywnych oddziaływań. Prowadzi ono do wzrostu ocienienia na stanowiskach, a także w przypadku zarastanie ścieżek i polnych dróg utrudnia przemieszczanie zwierząt, przez co są one rzadziej używane, co nie sprzyja zoochorycznemu rozsiewaniu diaspor. Natomiast do głównych pozytywnych oddziaływań w dalszym ciągu zaliczono istnienie dróg i ścieżek, których sąsiedztwo zapewnia odpowiednie oświetlenie stanowiska. Jednak również i teraz w niektórych przypadkach obecność dróg przy stanowiskach wiązać się może z negatywnym wpływem na gatunek (uszkadzanie mechanicznie osobników w wyniku ruchu na drogach, zaśmiecanie).

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab.5. Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie wytłumaczenie na czym polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym zagrożeniem			Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z daną intensywnością zagrożenia								
						Intensywność zagrożenia								
						A			B			C		
						Poprzednio	Teraz		Poprzednio	Teraz		Poprzednio	Teraz	
			w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015-2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018
A03	koszenie / ścinanie trawy	Bezpośrednie zniszczenie części populacji w wyniku mechanicznego koszenia	1/25	1/29	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
A07	stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	W bezpośrednim sąsiedztwie grunty rolne (uprawy truskawek) opryskiwane pestycydami.	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/	W bezpośrednim sąsiedztwie nawożone grunty rolne (uprawy truskawek). Spływ nawozów z pól może powodować eutrofizację siedliska gatunku.	-	1/29	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Pozyskanie drewna może doprowadzić do przypadkowego zniszczenia siedliska	4/25	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Zrywka i składowanie drewna może przyczynić się do przypadkowego niszczenia kęp rzepika szczeciniastego.	-	2/29	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Drogowe prace remontowe i użytkowanie dróg mogą przyczynić się do przypadkowego zniszczenia roślin	5/25	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Obecność dróg może zwiększać eutrofizację siedliska i ułatwiać zawlekanie obcych gatunków	5/25	8/29	1/29	-	1	1	3	7	-	2	-	-
D05	Usprawniony dostęp do obszaru	Budowa i asfaltowanie dróg często prowadzi do zniszczenia stanowisk rzadkich gatunków roślin	1/25	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach	Negatywna antropopresja, wydeptywanie, zaśmiecanie	1/25	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie wytłumaczenie na czym polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z danym zagrożeniem			Liczba stanowisk gatunków rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> z daną intensywnością zagrożenia								
						Intensywność zagrożenia								
			Poprzednio		Teraz w latach 2015-2018	A		B		C	C		Teraz	w latach 2015- 2018
			w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014		w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	w latach 2015- 2018	w latach 2009- 2011	w latach 2013- 2014	
	niezmotoryzowanych													
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Wydeptywanie stanowisk	1/25	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
I01	obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czerechmy późnej, łubinu trwałego, barszczu Sosnowskiego i niecierpka drobnokwiatowego obecnych już w obrębie stanowisk lub rosnących w sąsiedztwie.	3/25	2/29	2/29	1	-	-	2	1	-	-	1	2
K	Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	Presja roślinożerców – zgryzanie pędów generatywnych przez zwierzęta	6/25	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Wkraczanie gatunków drzewiastych. Zwiększanie się zwarcia krzewów (czerechma pospolita, klon, głóg, bez czarny) i wysokich bylin. Ekspansja jeżyn.	17/25	17/29	15/29	2	1	3	15	13	10	-	3	2
K04.01	konkurencja	Rozwój warstwy podszytu oraz ekspansywnych bylin	-	8/29	8/29	-	5	5	-	2	2	-	1	1
K04.02	pasożytnictwo	Porażenie grzybem <i>Pucciniastrum agrimoniae</i>	3/25	10/29	-	1	-	-	-	-	-	2	10	-
Liczba stanowisk, na których zdiagnozowano zagrożenie o danej intensywności/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk						4/25	6/29	9/29	15/25	18/29	12/29	6/25	16/29	5/29
Liczba wystąpień zagrożenia o określonej intensywności /liczba stanowisk, na których zdiagnozowano zagrożenie o danej intensywności						4/4	7/6	9/9	37/15	26/18	12/12	6/6	17/16	5/5

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Tab.5.A. Zmiany przewidywanych zagrożeń łącznie na tych samych stanowiskach regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla gatunku rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa* – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

KOD	ZAGROŻENIE PRZEWIDYWANE W PRZYSZŁOŚCI	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk gatunku rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i> - razem	Liczba stanowisk na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa↑, w tym zmniejszenie intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie↓, w tym zwiększenie intensywności
A03	koszenie / ścinanie trawy	Bezpośrednie zniszczenie części populacji w wyniku mechanicznego koszenia	1/29	-	1	-
A07	stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych	W bezpośrednim sąsiedztwie grunty rolne (uprawy truskawek) opryskiwane pestycydami.	1/29	-	1	-
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/	W bezpośrednim sąsiedztwie nawożone grunty rolne (uprawy truskawek). Spływ nawozów z pól może powodować eutrofizację siedliska gatunku.	1/29	-	1	-
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Pozyskanie drewna może doprowadzić do przypadkowego zniszczenia siedliska	0/29	-	-	-
B07	Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	Zrywka i składowanie drewna może przyczyniać się do przypadkowego niszczenia kęp rzepika szczeciniastego.	2/29	-	2	-
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne)	Drogowe prace remontowe i użytkowanie dróg mogą przyczynić się do przypadkowego zniszczenia roślin	0/29	-	-	-
D01.02	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde)	Obecność dróg może zwiększać eutrofizację siedliska i ułatwiać zawlekanie obcych gatunków	8/29	1	7	-
D05	Usprawniony dostęp do obszaru	Budowa i asfaltowanie dróg często prowadzi do zniszczenia stanowisk rzadkich gatunków roślin	0/29	-	-	-
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Negatywna antropopresja, wydeptywanie, zaśmiecanie	0/29	-	-	-
G05.01	Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Wydeptywanie stanowisk	0/29	-	-	-
I01	obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czeremchy późnej, łubinu trwałego, barszczu Sosnowskiego i niecierpka drobnokwiatowego obecnych już w obrębie stanowisk lub rosnących w sąsiedztwie.	3/29	-	2	1
K	Biotyczne i abiotyczne procesy	Presja roślinozerców – zgrzyzanie pędów	0/29	-	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

	naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	generatywnych przez zwierzęta				
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Wkraczanie gatunków drzewiastych. Zwiększanie się zwarcia krzewów (czeremcha pospolita, klon, głóg, bez czarny) i wysokich bylin. Ekspansja jeżyn.	18/29	13	3	2
K04.01	konkurencja	Rozwój warstwy podszytu oraz ekspansywnych bylin	9/29	5	2	2
K04.02	pasożytnictwo	Porażenie grzybem <i>Pucciniastrum agrimoniae</i>	10/29	-	10	-
Podsumowanie zmian: W bieżącym cyklu 2015-2018 stwierdzono 4 różne zagrożenia spośród 15 wszystkich. W poprzednim cyklu 2013-2014 odnotowano 50 wystąpień (9 różnych zagrożeń na stanowiskach). W bieżącym cyklu 2015-2018 odnotowano 26 wystąpień (4 różnych zagrożeń na stanowiskach). Jak wynika z powyższego porównania w 19 przypadkach nie nastąpiła zmiana, w 29 przypadkach nastąpiła poprawa, w 5 przypadkach nastąpiło pogorszenie						

STAN I ZMIANY W CZASIE W ZAKRESIE I INTENSYWNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ DLA GATUNKU NA STANOWISKACH

Podsumowanie:

A03 koszenie / ścinanie trawy. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

A07 stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

A08 Nawożenie /nawozy sztuczne/. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 3 stanowiskach w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu średnim. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (w tym gruntowe drogi leśne). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 5 stanowiskach w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

D01.02 drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 3 stanowiskach w stopniu średnim, na 2 stanowiskach w stopniu małym. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym, na 7 stanowiskach w stopniu średnim. W

cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym.

D05 Usprawniony dostęp do obszaru. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

I01 obce gatunki inwazyjne. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym, na 2 stanowiskach w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu małym.

K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 6 stanowiskach w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 oraz 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 2 stanowiskach w stopniu dużym, na 15 stanowiskach w stopniu średnim. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym, na 13 stanowiskach w stopniu średnim, na 3 stanowiskach w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 3 stanowiskach w stopniu dużym, na 10 stanowiskach w stopniu średnim, na 2 stanowiskach w stopniu małym.

K04.01 konkurencja. W cyklu 2009-2011 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 5 stanowiskach w stopniu dużym, na 2 stanowiskach w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 5 stanowiskach w stopniu dużym, na 2 stanowiskach w stopniu średnim, na 1 stanowisku w stopniu małym.

K04.02 pasożytnictwo. W cyklu 2009-2011 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 1 stanowisku w stopniu dużym, na 2 stanowiskach w stopniu małym. W cyklu 2013-2014 brano pod uwagę wystąpienie zjawiska na 10 stanowiskach w stopniu małym. W cyklu 2015-2018 nie brano pod uwagę wystąpienia zjawiska.

Komentarz:

Różny sposób kodowania typów zagrożeń wynikający z postanowień na szczepku Komisji Europejskiej sprawia problem z ich ujednoliceniem. W cyklu 2009-2011 wśród zagrożeń dla gatunku wymieniano m.in. drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde), zmianę składu gatunkowego (sukcesja), obce gatunki inwazyjne, presję roślinożerców. W cyklu 2013-2014 większość z wymienionych zagrożeń nadal się utrzymywała (nie wymieniano już zagrożenia związanego z presją roślinożerców (zgryzanie pędów generatywnych przez zwierzęta). Obecnie wśród głównych zagrożeń wymienia się zmianę składu gatunkowego. Zagrożenie to utrzymuje się nieprzerwanie od pierwszego cyklu na większości stanowisk. Zarastanie stanowisk przez drzewa i krzew, prowadzi do zwiększenia ocienienia, a także ograniczenia miejsce dla rozwoju gatunku. Zarastanie nieużytkowanych dróg i ścieżek powoduje że stają się one rzadziej użytkowane przez przemieszczające się zwierzęta co może ograniczać proces zoochorycznego rozsiewania się diaspor. Innym stwierdzanym zagrożeniem, blisko związanym z zachodzeniem procesów sukcesyjnych jest konkurencja. Rozwój warstwy podszytu oraz ekspansywnych bylin ogranicza przestrzeń i zasoby środowiska dla gatunku. Zagrożenie mogą stanowić też inwazyjne gatunki obce. Ekspansja niecierpka pospolitego, czerechmy późnej, łubinu trwałego, barszczu Sosnowskiego obecnych już w obrębie stanowisk lub rosnących w sąsiedztwie może doprowadzić do ustąpienia gatunku. Również negatywny wpływ może mieć istnienie dróg w pobliżu stanowisk. Z jednej strony sąsiedztwo dróg zapewnia odpowiednie warunki świetlne dla gatunku, z drugiej strony może zwiększać eutrofizację siedliska i ułatwiać zawlekanie obcych gatunków.

III. A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Dane o stanie ochrony rzepika szczeciniastego na stanowiskach w poszczególnych obszarach Natura 2000 nie są dla nich reprezentatywne, dlatego też odstąpiono od oceny gatunku w obszarach Natura 2000.

4. Sprawozdanie z monitoringu rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* cała Polska podsumowanie

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH INWAZYJNYCH

Tab. 10. Lista gatunków obcych inwazyjnych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu gatunku rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* - monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Oceniony Obszar Natura 2000	Id stanowiska	Stanowisko gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>		Obserwowane GATUNKI OBCE INWAZYJNE					
		w regionie ALP	w regionie CON	Poprzednio (lata 2009-2011)		Poprzednio (lata 2013-2014)		Teraz (lata 2015-2018)	
				Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska
PLH200006 Ostoja Knyszyńska	188	-	Sadowo	-	-	Wierzbownica gruczołowata	<i>Epilobium adenocaulon</i>	-	-
PLH200005 Ostoja Augustowska	239	-	Dowspuda	-	-	Barszcz Sosnowskiego Czeremcha amerykańska	<i>Heracleum sosnowskyi Padus serotina</i>	-	-
PLH200005 Ostoja Augustowska	241	-	Żyliny	-	-	Czeremcha amerykańska Nawłóć późna	<i>Padus serotina Solidago gigantea</i>	-	-
PLH200005 Ostoja Augustowska	249	-	Berżniki	-	-	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i>	-	-
	291	Polana	-	-	-	Rudbekia naga	<i>Rudbeckia laciniata</i>	-	-
PLC180001 Bieszczady	295	Łopienka	-	-	-	Rudbekia naga	<i>Rudbeckia laciniata</i>	-	-
PLH280016 Ostoja Borecka	388	-	Borki	-	-	-	-	Niecierpek drobnokwiatowy Przymiotno białe	<i>Impatiens parviflora Erigeron annuus</i>
PLH280016 Ostoja Borecka	389	-	Gawlik	-	-	-	-	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i>
PLH200022 Dolina Górnej Rospudy	418	-	Posada	-	-	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i>	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i>
PLH200007	463	-	Gaciszki	Łubin	<i>Lupinus</i>	Łubin trwały	<i>Lupinus</i>	-	-

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Oceniony Obszar Natura 2000	Id stanowiska	Stanowisko gatunku <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>		Obserwowane GATUNKI OBCE INWAZYJNE					
		w regionie ALP	w regionie CON	Poprzednio (lata 2009-2011)		Poprzednio (lata 2013-2014)		Teraz (lata 2015-2018)	
				Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska
Pojezierze Sejneńskie				trwały	<i>polyphyllus</i>		<i>polyphyllus</i>		

Tabela 10.A. Porównanie stwierdzonych gatunków obcych inwazyjnych na stanowiskach gatunku rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* z poprzednimi latami

Lp.	STWIERDZONE GATUNKI OBCE INWAZYJNE NA STANOWISKACH GATUNKU <i>rzepik szczeciniasty Agrimonia pilosa</i>		Liczba stanowisk		
	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Poprzednio (lata 2009-2011)	Poprzednio (lata 2013-2014)	Teraz (lata 2015-2018)
1	<i>Epilobium adenocaulon</i>	Wierzbownica gruczołowata	-	1	-
2	<i>Erigeron annuus</i>	Przymiotno białe	-	-	1
3	<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Barszcz Sosnowskiego	-	1	-
4	<i>Impatiens parviflora</i>	Niecierpek drobnokwiatowy	-	1	3
5	<i>Lupinus polyphyllus</i>	Łubin trwały	1	1	-
6	<i>Padus serotina</i>	Czeremcha amerykańska	-	3	-
7	<i>Rudbeckia laciniata</i>	Rudbekia naga	-	2	-
8	<i>Solidago gigantea</i>	Nawłoc późna	-	1	-

PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH INWAZYJNYCH

W cyklu 2009-2011 stwierdzono występowanie jednego gatunku obcego (*Lupinus polyphyllus*) na stanowisku Gaciszki. W ubiegłym cyklu stwierdzono 7 gatunków obcych (*Epilobium adenocaulon* *Erigeron annuus* *Heracleum sosnowskyi* *Impatiens parviflora* *Lupinus polyphyllus* *Padus serotina* *Rudbeckia laciniata* *Solidago gigantea*) na 10 stanowiskach. W bieżącym cyklu stwierdzono 1 gatunek obcy (*Impatiens parviflora*) ale na 3 stanowiskach (Borki, Gawlik, Posada).

V. UWAGI DO METODYKI EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

Nie wnosi się uwag do metodyki monitoringu gatunku i nie proponuje się jej zmiany.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Utrzymaniu populacji rzepika pomaga ekstensywne użytkowanie dróg leśnych oraz wykaszanie ich poboczy poza okresem kwitnienia i dojrzewania owoców. Pozytywny wpływ może mieć również sporadycznie koszenie łąk i polan, hamujące zachodzenie procesów sukcesyjnych prowadzących do zarośnięcia stanowisk. Gatunkowi sprzyja także wypas i przepędzenia zwierząt. Wypas, podobnie jak koszenie ogranicza zachodzenie zmian sukcesyjnych, ponadto przepędzanie zwierząt ścieżkami i polnymi drogami sprzyja zoochorycznemu rozsiewaniu diaspor. Na części stanowisk, gdzie zwarcie drzew i krzewów jest duże (U2), zaleca się przeprowadzenie częściowego odkraczania lub przecinki drzew w celu doświetlenia stanowisk. W przypadku stanowisk położonych na terenach LP, zwłaszcza na poboczach leśnych dróg lub przy składach drewna, warto zgłaszać jednostkom Lasów Państwowych ich lokalizację w celu zabezpieczenia przed przypadkowym zniszczeniem w trakcie składowania drewna lub prowadzenia innych prac leśnych.

VII. INNE UWAGI

Brak

uwag.

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11. Eksperci lokalni badanych stanowisk gatunku rzepika szczeciniastego *Agrimonia pilosa* wg obszarów Natura 2000 – monitoring zakończony – stan badań na koniec 2018 r.

Lp.	Lokalizacja stanowiska z gatunkiem rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)		
	KOD obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000	Województwo, krajina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio		teraz
							w latach 2009-2011	w latach 2013-2014	w latach 2015-2018
1	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	kontynentalny	180	Romanówka	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
2	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	kontynentalny	184	Ożynniki	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Grzegorz Leśniański
3	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	kontynentalny	186	Machnacz	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
4	-	-	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	kontynentalny	187	Podbagny	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
5	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	kontynentalny	188	Sadowo	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
6	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	kontynentalny	217	Orłówka	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
7	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	kontynentalny	221	Kosy Most	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
8	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	kontynentalny	222	Hwoźna	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
9	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	kontynentalny	223	Sierchanowo	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
10	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie / Pojezierze Zachodniosuwalskie	kontynentalny	239	Dowspuda	Paweł Pawlikowski	Paweł Pawlikowski	Anna Koczur
11	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	kontynentalny	241	Żyliny	Paweł Pawlikowski	Paweł Pawlikowski	-
12	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	kontynentalny	247	Łempis	Paweł Pawlikowski	Paweł Pawlikowski	Grzegorz Leśniański
13	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	kontynentalny	248	Nożegary	Paweł Pawlikowski	Paweł Pawlikowski	-
14	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	kontynentalny	249	Berzniki	Paweł Pawlikowski	Paweł Pawlikowski	-
15	PLH180001	Ostoja Magurska	małopolskie	alpejski	286	między Czarnem a Nieznajową	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Lokalizacja stanowiska z gatunkiem rzepik szczeciński <i>Agrimonia pilosa</i>				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)		
	KOD obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000	Województwo, krajna geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio		teraz
							w latach 2009-2011	w latach 2013-2014	w latach 2015-2018
16	PLH180001	Ostoja Magurska	małopolskie	alpejski	287	Nieznajowa	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
17	-	-	podkarpackie / Beskid Niski	alpejski	288	Szklary	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
18	-	-	podkarpackie / Beskid Niski	alpejski	289	Wisłok Wielki	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
19	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	alpejski	290	Stężnica	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
20	-	-	podkarpackie / Bieszczady Zachodnie	alpejski	291	Polana	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
21	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	alpejski	292	Chmiel	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
22	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	alpejski	293	Wołosate	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
23	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	alpejski	294	Krzywe	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
24	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	alpejski	295	Łopienka	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
25	PLH180014	Ostoja Jaśliska	podkarpackie	alpejski	296	Wola Niżna	Magdalena Zarzyka- Ryszka	Joanna Perzanowska	Grzegorz Leśniański
26	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	kontynentalny	379	Gościńiec	Marek Wołkowycki, Paweł Pawlikowski	Marek Wołkowycki	Grzegorz Leśniański
27	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	kontynentalny	386	Kamienista Droga	Marek Wołkowycki, Paweł Pawlikowski	Marek Wołkowycki	Grzegorz Leśniański
28	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	kontynentalny	387	Kruszyn	Marek Wołkowycki, Paweł Pawlikowski	Marek Wołkowycki	Grzegorz Leśniański
29	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie /	kontynentalny	388	Borki	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
30	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie /	kontynentalny	389	Gawlik	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
31	PLH280016	Ostoja Borecka	warmińsko- mazurskie /	kontynentalny	390	Sarnianka	Marek Wołkowycki	Marek Wołkowycki	Marcin Bielecki
32	PL00022	Dolina Górnej Rospudy	podlaskie	kontynentalny	418	Posada	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Marcin Bielecki
33	PLH200022	Dolina Górnej Rospudy	podlaskie	kontynentalny	421	Czerwonka	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Marcin Bielecki

WYNIKI MONITORINGU W ROKU 2018

Lp.	Lokalizacja stanowiska z gatunkiem rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)		
	KOD obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio		teraz
							w latach 2009-2011	w latach 2013-2014	w latach 2015-2018
34	-	-	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	kontynentalny	422	Wilkasy	Dan Wołkowycki	Dan Wołkowycki	Marcin Bielecki
35	PLH200007	Pojezierze Sejneńskie	podlaskie	kontynentalny	463	Gaciszki	Filip Jarzombkowski, Paweł Pawlikowski	Ewa Gutowska, Filip Jarzombkowski, Katarzyna Kotowska	Marcin Bielecki
36	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	kontynentalny	464	Szurpiły	Filip Jarzombkowski	Ewa Gutowska, Filip Jarzombkowski, Katarzyna Kotowska	Marcin Bielecki
37	-	-	warmińsko- mazurskie / Pojezierze Elckie	kontynentalny	706	Romejki	-	Dan Wołkowycki	Grzegorz Leśniański
38	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	kontynentalny	707	Bachanowo	-	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
39	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	kontynentalny	708	Mierkinie	-	Dan Wołkowycki	Anna Koczur
40	PLH200003	Ostoja Suwalska	podlaskie	kontynentalny	709	Sidorówka	-	Dan Wołkowycki	Marcin Bielecki
41	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	kontynentalny	865	Olszanka	-	-	Anna Koczur
42	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie / Równina Bielska	kontynentalny	866	Orłówka 2	-	-	Anna Koczur
43	-	-	podlaskie / Wzgórza Sokólskie	kontynentalny	867	Pogorzałe	-	-	Anna Koczur

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU RZEPIKA SZCZECINIASTEGO *AGRIMONIA PILOSA*

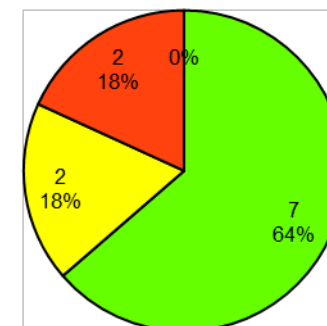
W latach 2015-2017 przeprowadzono monitoring rzepika szczeciniastego na 40 stanowiskach rozmieszczonych w różnych miejscach kraju – 29 w regionie biogeograficznym kontynentalnym i 11 w regionie biogeograficznym alpejskim. Z tej liczby 37 stanowisk było powtórzeniem monitoringu, dodano 3 nowe stanowiska, a także 3 stanowiska usunięto. Liczba stanowisk objętych monitoringiem wydaje się wystarczająca do właściwej oceny stanu populacji, siedliska i perspektyw ochrony tego gatunku w Polsce. Gatunek zwykle rośnie na okrajach, przydrożach, rzadko uczęszczanych polnych drogach i ścieżkach oraz łąkach i polanach. Głównym zagrożeniem dla gatunku jest zachodzenie niekorzystnych procesów sukcesyjnych na stanowiskach. Ekspansja drzew i krzewów, a także wysokich bylin powoduje nadmierne ocienienie stanowisk a także ogranicza przestrzeń do rozwoju gatunku. Zarastanie nieużytkowanych dróg i ścieżek powoduje, że stają się one rzadziej użytkowane przez

przemieszczające się zwierzęta co może ograniczać proces zoochorycznego rozsiewania się diaspor. Gatunek również może być niszczone mechanicznie, np. w trakcie użytkowania poboczy oraz ich intensywnego wykaszania.

REGION ALPEJSKI

Stan populacji (FV)

Obecnie stan populacji rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako właściwy (FV). W bieżącym cyklu 2015-2018, podobnie jak w ubiegłym ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ocenę U1 wystawiono na 2 stanowiskach: (Chmiel, Wola Niżna) a ocenę U2 na 2 stanowiskach (Krzywe, Wołosate). Ocena FV utrzymała się na 6 stanowiskach. Na jednym stanowisku nastąpiła poprawa stanu z U1 na FV (Łopienka), gdzie nastąpił wzrost liczby kęp (wskaźnik kardynalny). Na trzech stanowiskach nastąpiło natomiast pogorszenie oceny parametru, spowodowane spadkiem liczebności. Na jednym nastąpiło pogorszenie z FV na U1 (Wola Niżna), na dwóch (Wołosate, Krzywe) z U1 na U2. Ogólnie w porównaniu z poprzednim cyklem obserwuje się nieznaczne pogorszenie stanu populacji.

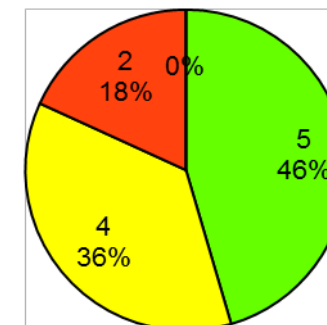

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Stan siedliska(U1)

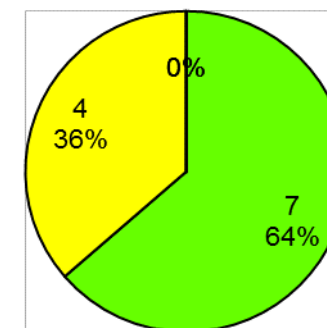
Stan siedliska rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim obecnie, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako niewłaściwy (U1). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 5 stanowiskach: (Krzywe, Polana, Stężnica, Szklary, Wiśłok Wielki), ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach: (Chmiel, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka) a ocenę U2 wystawiono na 2 stanowiskach (Wola Niżna, Wołosate). Na większości stanowisk utrzymała się wcześniejsza ocena parametru, na dwóch stanowiskach nastąpiło wyraźne pogorszenie (z FV na U2) ocen parametru (Wołosate, Wola Niżna), na dwóch nastąpiła poprawa (Łopienka, Krzywe). Pogorszenie ocen parametru na stanowisku Wołosate i Wola Niżna związane jest głównie ze wzrostem zwarcia drzew i krzewów. Poprawa ocen parametru na stanowiskach Łopienka i Krzywe związane jest między innymi ze zmniejszeniem się tam udziału gatunków ekspansywnych.

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Perspektywy ochrony (FV)

Perspektywy ochrony rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim obecnie, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako właściwe (FV). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 7 stanowiskach (Nieznajowa, Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka), a ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Krzywe, Wola Niżna, Wołosate). Perspektywy ochrony na większości stanowisk są dobre. W porównaniu jednak do poprzedniego cyklu obserwuje się nieznaczne pogorszenie perspektyw ochrony na niektórych stanowiskach (spadek liczby stanowisk z FV). Pogorszeniu uległy perspektywy ochrony na stanowisku Krzywe. Początkowo w 2009 roku oceniono je na U1. W następnym cyklu zmieniono na FV ze względu na wzrost liczebności populacji i brak istotnych zmian w obrębie stanowiska i jego sąsiedztwie. W obecnym cyklu ze względu na utrzymującą się bardzo niewielką liczbę kęp na stanowisku (5 kępy), powrócono do oceny U1. Z drugiej jednak strony na niektórych stanowiskach nastąpiła poprawa oceny parametru. Na stanowisku w Chmielu perspektywy ochrony gatunku obecnie ocenia się jako niewłaściwe (wcześniej oceniono jako złe). Stanowisko to narażone jest na coroczne wykaszanie osobników na poboczu drogi i brak możliwości rozwoju populacji na sąsiadującym terenie. Pomimo tego gatunek utrzymuje się na stanowisku, chociaż populacja jest tam dość niewielka (było 13 kęp, jest 12). Gatunek utrzymuje się również na stanowisku w Łopience. Przyszłość tego gatunku była tam niepewna ze względu na obecność inwazyjnej rudbekii nagiej (w poprzednim cyklu perspektywy ochrony oceniono na XX). Liczba kęp na tym stanowisku wzrosła z 7 do 24, co pozwala mieć umiarkowane nadzieje na utrzymanie się gatunku w tym miejscu (gatunek inwazyjny dalej występuje na stanowisku).

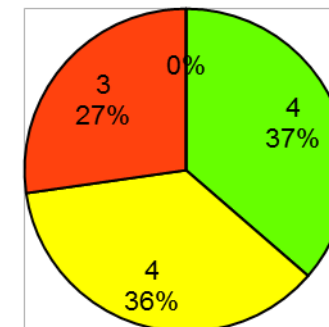

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Stan ochrony (U1)

Obecnie stan ochrony rzepika szczeciniastego w regionie alpejskim, tak jak i w poprzednich cyklach oceniono jako niewłaściwy (U1). W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 4 stanowiskach (Polana, Stężnica, Szklary, Wisłok Wielki), ocenę U1 wystawiono na 4 stanowiskach (Chmiel, Nieznajowa, między Czarnem a Nieznajową, Łopienka). Ocenę U2 wystawiono na 3 stanowiskach (Krzywe, Wola Niżna, Wołosate). Ocena FV utrzymała się na 4 stanowiskach, na jednym stanowisku (Wola Niżna) nastąpiło jej obniżenie (z FV na U2) za sprawą parametru siedlisko który został oceniony na U2 (decydującą rolę odegrał tu wskaźnik zwarcie drzew i krzewów). Pogorszenie stanu ochrony nastąpiło także na stanowisku Wołosate (z U1 na U2) gdzie w bieżącym cyklu nie odnaleziono gatunku. Do poprawy stanu doszło natomiast na stanowiskach Chmiel (poprawa perspektyw ochrony) i Łopienka (poprawa parametrów populacja i siedlisko).

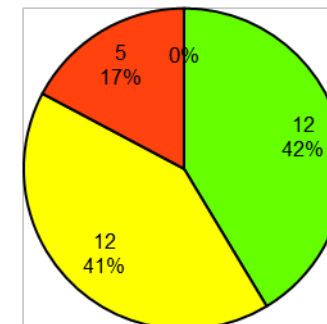
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

REGION KONTYNENTALNY

Stan populacji (U1)

Obecnie stan populacji rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednich cyklach, oceniono jako niewłaściwy (U1). W bieżącym 2015-2018, w porównaniu do ubiegłego cyklu, ocena parametru uległa nieznacznej poprawie, jednak dalej na większości stanowisk jest niezadawalająca lub zła. Ocenę FV wystawiono na 12 stanowiskach (Bachanowo, Borki, Dowspuda, Goścień, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Orłówka 2, Posada, Romejki, Sierchanowo, Łempis). Na tych stanowiskach liczba kęp przekraczała 20, a stan zdrowotny był dobry. Widać tu poprawę oceny na części stanowisk (Borki, Goścień, Kamienista Droga, Kosy Most, Orłówka, Romejki, Łempis). Również na niektórych nowych, dodanych stanowiskach (Orłówka 2), parametr ten oceniono na FV. Ocenę U1 wystawiono na 12 stanowiskach (Czerwonka, Gaciszki, Gawlik, Kruszyn, Mierkinie, Olszanka, Ożynnik, Podbagny, Pogorzałe, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy), natomiast ocenę U2 wystawiono na 5 stanowiskach (Hwoźna, Machnacz, Romanówka, Sadowo, Sarnianka). Zmniejszyła się o połowę liczba stanowisk ocenionych na U2 w ubiegłym cyklu co może świadczyć o pewnych tendencja wzrostowych liczebności rzepika na stanowiskach. Jednak dalej na większości stanowisk jest ona niezadawalająca lub zła.

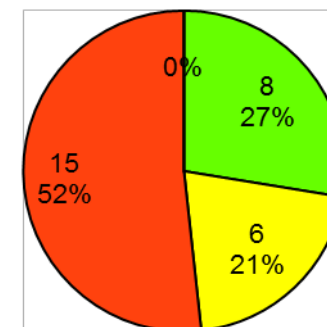

FV – stan właściwy U1 – stan niezadowalający U2 – stan zły XX – stan nieznanym

Stan siedliska (U2)

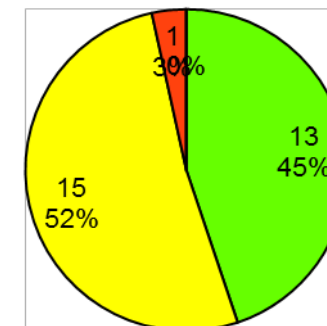
Obecnie stan siedliska rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako zły (U2). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną FV. W bieżącym cyklu 2015-2018 ocenę FV wystawiono na 8 stanowiskach (Borki, Gaciszki, Kosy Most, Olszanka, Orłówka, Orłówka 2, Ożynnik, Sierchanowo), co jest pewną poprawą, jednak dalej na większości stanowisk jest ona niezadawalająca lub zła. Ocenę U1 wystawiono na 6 stanowiskach (Gościńiec, Hwoźna, Podbagny, Pogorzałe, Romejki, Sadowo). Na ponad połowie stanowisk (15 stanowisk) wystawiono ocenę U2. Utrzymała się ona na stanowiskach Czerwinka, Dowspuda, Gawlik, Kamienista Droga Kruszyn, Machnacz Romanówka, Sarnianka, Wilkasy, Łempis. Pogorszeniu uległa natomiast na stanowiskach Bachanowo, Mierkinie, Posada, Sidorówka, Szurpiły. Na ogólną złą ocenę parametru główny wpływ miały dwa wskaźniki kardynalne: zwarcie drzew i krzewów (wskaźnik oceniony na U2 na 11 stanowiskach) oraz gatunki ekspansywne (wskaźnik oceniony na U2 na 6 stanowiskach).

FV – stan właściwy U1 – stan niezadawalający U2 – stan zły XX – stan nieznan

Perspektywy ochrony (U1)

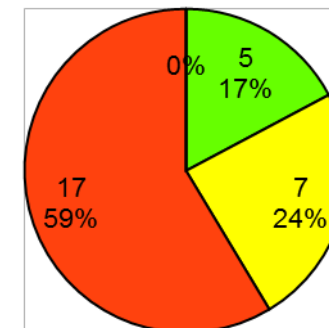
Obecnie perspektywy ochrony rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako niewłaściwe (U1). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną FV. W bieżącym 2015-2018 cyklu ocenę FV wystawiono 13 stanowiskach (Bachanowo, Borki, Gościńiec, Kosy Most, Mierkinie, Olszanka, Orłówka, Orłówka 2, Ożynnik, Pogorzałe, Romejki, Sierchanowo, Łempis) co stanowi pewną poprawę. Ocenę U1 wystawiono na 15 stanowiskach (Czerwonka, Dowspuda, Gaciszki, Gawlik, Hwożna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Podbagny, Posada, Romanówka, Sadowo, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy) a ocenę U2 wystawiono na stanowisku Sarnianka, gdzie w bieżącym cyklu gatunku nie stwierdzono. Perspektywy ochrony na większości stanowisk są niewłaściwe z uwagi na ogólnie zły stan siedliska na stanowiskach. Duża część stanowisk zagrożona jest sukcesją wtórną. Wzrost zwarcia drzew i krzewów może powodować niekorzystne nadmierne ocienienie stanowiska, a także w przypadku zarastania ścieżek utrudniać migrację zwierząt roznoszących diaspory gatunku. Perspektyw ochrony są również niewłaściwe z powodu małej liczebności populacji na znacznej części stanowisk (oceny U1 parametru populacja), co może grozić zanikiem niektórych populacji w wyniku działania czynników losowych

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Stan ochrony (U2)

Obecnie stan ochrony rzepika szczeciniastego w regionie kontynentalnym, tak jak i w poprzednim cyklu oceniono jako zły (U2). Inna ocena była tylko w pierwszym cyklu w latach 2009-2011. Wtedy wystawiono ocenę ogólną U1. W bieżącym cyklu 2015-2018 w stosunku do cyklu ubiegłego nastąpiła pewna poprawa, mianowicie na 5 stanowiskach (Borki, Kosy Most, Orłówka, Orłówka 2, Sierchanowo) wystawiono ocenę FV. W poprzednim cyklu takiej oceny nie wystawiono na żadnym stanowisku. Ocenę U1 wystawiono na 7 stanowiskach (Gaciszki, Gościńiec, Olszanka, Ożynnik, Podbagny, Pogorzałe, Romejki). Najwięcej jednak stanowisk otrzymało ocenę U2 (Bachanowo, Czerwonka, Dowspuda, Gawlik, Hwożna, Kamienista Droga, Kruszyn, Machnacz, Mierkinie, Posada, Romanówka, Sadowo, Sarnianka, Sidorówka, Szurpiły, Wilkasy, Łempis). Dominująca, zła ocena stanu ochrony wynika przede wszystkim ze złej oceny parametru siedlisko (duże zwarcie drzew i krzewów na stanowiskach, ekspansja konkurencyjnych gatunków rodzimych).

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan